

UDKAST TIL

Forslag

til

Lov om ændring af lov om valg til menighedsråd

(Orienteringsmøde i foråret, valgforsamling, mulighed for afstemningsvalg, bemyndigelsesbestemmelser til kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler)

§ 1

I lov om valg til menighedsråd, jf. lovbekendtgørelse nr. 772 af 24. juni 2013, foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til kapitel 1 affattes således:

"Valgforsamling, valgret, valgbarhed"

2. § 1, stk. 2, affattes således:

"Stk. 2. Medlemmerne vælges på en valgforsamling den 3. tirsdag i september, jf. dog § 6 e, stk. 1. I flersognspastorater kan valgforsamlingen afholdes en anden dag i samme uge."

3. § 5 a affattes således:

"§ 5 a. Menighedsrådet afholder et offentligt orienteringsmøde 2. tirsdag i maj i valgåret. Orienteringsmødet afholdes sammen med det lovpligtige menighedsmøde, jf. lov om menighedsråd § 41, stk. 3.

Stk. 2. Menighedsrådet skal senest 3 uger inden orienteringsmødet bekendtgøre tid og sted for mødet ved de faste gudstjenester, i de stedlige dagblade eller lokalaviser og på sognets hjemmeside. Hvis menighedsrådet er fælles for flere sogne, afholdes der et fælles orienteringsmøde for disse sogne. I flersognspastorater, hvor sognene ikke har fælles menighedsråd, kan orienteringsmødet afholdes en anden dag i samme uge.

Stk. 3. På orienteringsmødet skal menighedsrådet orientere om arbejdet i den forløbne funktionsperiode og for kommende opgaver, om datoer og regler for valgforsamlingen og muligheden for at udløse et afstemningsvalg, og om hvor mange kandidater der skal vælges til menighedsrådet.

Stk. 4. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om orienteringsmødet."

4. I § 6, stk. 1, ændres "Valget" til: "Valgforsamlingen og et muligt efterfølgende afstemningsvalg"

5. Efter § 6 indsættes som nye kapitler:

"Kapitel 2 a

Valgforsamling til menighedsråd

§ 6 a. Valgforsamlingen er offentlig. Valgbestyrelsen skal senest 4 uger inden valgforsamlingen bekendtgøre tid og sted for valgforsamlingen ved de faste gudstjenester, i de stedlige dagblade eller lokalaviser og på sognets hjemmeside.

Stk. 2. Hvis flere sogne har fælles menighedsråd, kan valgbestyrelsen beslutte, at valgforsamlingen afholdes fælles for disse sogne. Opstilling af kandidater, stedfortrædere og afstemning om disse skal på valgforsamlingen ske særskilt for det enkelte sogn.

Stk. 3. Der vælges en dirigent som leder valgforsamlingen.

Stk. 4. Personer, der ønsker at opstille som kandidater til menighedsrådet, meddeler dette på valgforsamlingen. Opstilling kan ske ved fuldmagt.

Stk. 5. Inden afstemningen skal der være mulighed for debat og præsentation af kandidaterne.

Stk. 6. De fremmødte, jf. dog stk. 7, 2. pkt., gennemfører en skriftlig og hemmelig afstemning om de opstillede kandidater. Valgbestyrelsen er sammen med dirigenten ansvarlig for afviklingen af afstemningen.

Stk. 7. Stemmeret har de personer, som opfylder betingelserne for valgret til menighedsrådet, jf. § 2. Det er muligt at stemme ved fuldmagt, således at en fremmødt person kan medbringe én fuldmagt fra en ikkefremmødt stemmeberettiget til valgforsamlingen. Resultatet af afstemningen afgør, hvem der er valgt til menighedsrådet.

Stk. 8. Når menighedsrådet er valgt, stemmes der om stedfortrædere. Der kan både stemmes om kandidater, der ikke blev valgt til menighedsrådet, og om kandidater, der kun ønsker at være stedfortrædere.

§ 6 b. Valgbestyrelsen offentliggør resultatet af valgforsamlingen hurtigst muligt og senest en uge efter valgforsamlingen. Offentliggørelsen skal ske ved førstkommende gudstjeneste i menigheds-kredsen samt i stedlige dagblade eller lokalaviser og på sognets hjemmeside. Samtidig med offentliggørelsen skal det oplyses, at der senest 4 uger efter valgforsamlingen kan gøres indsigelse mod det valgte menighedsråd, jf. § 6 e.

Stk. 2. En kort beretning om valget indføres i menighedsrådets beslutningsprotokol og underskrives af valgbestyrelsen og dirigenten. En udskrift af beslutningsprotokollen sendes snarest af valgbestyrelsens formand til biskoppen.

§ 6 c. Vælges der på valgforsamlingen ikke tilstrækkelig mange kandidater til at danne et fuldtalligt menighedsråd, eller er der ikke opstillet tilstrækkeligt mange kandidater, indkaldes der til en ekstraordinær valgforsamling, der er offentlig. Indkaldelsen skal ske senest en uge efter den ordinære valgforsamling og bekendtgøres ved de faste gudstjenester, i de stedlige dagblade eller lokalaviser og på sognets hjemmeside.

Stk. 2. En ekstraordinær valgforsamling skal afholdes tirsdagen 3 uger efter valgforsamlingen. I flersognspastorater, hvor der skal holdes ekstraordinær valgforsamling i flere sogne, kan en ekstraordinær valgforsamling afholdes en anden dag i samme uge.

Stk. 3. Den ekstraordinære valgforsamling afvikles efter samme regler som valgforsamlingen, idet der dog kun stemmes om ledige pladser i menighedsrådet og eventuelle yderligere stedfortrædere.

§ 6 d. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om afholdelse af valgforsamlingen, afstemningen og opgørelse af resultatet af valgforsamlingen, herunder indberetning om de opstillede kandidater og om resultatet af valgforsamlingen.

Kapitel 2 b

Mulighed for afstemningsvalg

§ 6 e. Det er muligt at udløse et afstemningsvalg ved at indgive en kandidatliste senest 4 uger efter valgforsamlingen. Afstemningsvalg afholdes tirsdagen 9 uger efter valgforsamlingen.

Stk. 2. Samtidig med offentliggørelse af resultatet af valgforsamlingen, skal valgbestyrelsen bekendtgøre, at der er mulighed for at indgive en kandidatliste og dermed udløse et afstemningsvalg, fristen herfor og datoen for et eventuelt afstemningsvalg (valgdagen). Bekendtgørelsen skal ske på samme måde som nævnt i § 6 b, stk. 1.

§ 6 f. De personer, der blev valgt på valgforsamlingen, behøver ikke stillere og bliver automatisk kandidater på samme liste, medmindre de ønsker at opstille på en anden liste. Dette gælder også for de valgte stedfortrædere. Kandidater og stedfortrædere skal inden en af kirkeministeren fastsat frist give valgbestyrelsen besked, hvis de ikke ønsker at stå på kandidatlisten.

Stk. 2. Personer, der forbliver på listen over valgte på valgforsamlingen, anføres på stemmesedlen i den rækkefølge, de fik stemmer på valgforsamlingen. Stedfortrædere opføres til sidst på listen."

6. I § 7, stk. 1, ændres "hvert valg" til: "hver valgforsamling og afstemningsvalg".

7. § 7, stk. 2, ophæves.

8. § 8, stk. 2-4, ophæves.

Stk. 5 og 6 bliver herefter stk. 2 og 3.

9. I § 8, stk. 6, der bliver stk. 3, indsættes efter "valglisten": ", frister for optagelse på valglisten samt kontrol af medlemmernes valgret".

10. I § 9 indsættes efter "valglisten": "til afstemningsvalget".

11. I § 10, 1. pkt., affattes således:

"§ 10. Senest 10 dage før afstemningsvalget bekendtgør valgbestyrelsen i de stedlige dagblade eller lokalaviser og på sognets hjemmeside, at der vil blive udsendt valgkort til vælgerne."

12. § 12, stk. 2, 3. pkt. ophæves.

13. § 12, stk. 4, 1. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

"Kandidatlisten skal være underskrevet af et antal stillere, som skal være stemmeberettigede ved det pågældende afstemningsvalg, jf. dog 6 f, stk. 1. Antallet af stillere for hver kandidatliste skal være lig antallet af menighedsrådsmedlemmer, der skal vælges i sognet."

14. I § 13, 1. pkt., ændres "5 uger" til: "4 uger"

15. I § 13, 2. pkt., ændres "fire uger" til: "3 uger".

16. Efter § 13 indsættes:

"§ 13 a. Kandidaterne opstilles sideordnet."

17. I § 14 ændres "fire uger" til: "3 uger".

18. § 15 affattes således:

"§ 15. Kandidatlisterne og oplysning om anmeldte listeforbund bekendtgøres af valgbestyrelsen senest to uger før valgdagen i stedlige dagblade eller lokalaviser samt på sognets hjemmeside."

19. I § 16 ændres "fire uger" til: "3 uger".

20. I § 16 slettes ", og der gives stillerne adgang til senest en uge før valgdagen at indlevere en særlig liste over de personer, der ønskes som stedfortrædere. I dette tilfælde kan stedfortræderne anføres som personlige".

21. Overskriften til kapitel 5 affattes således:

"Afstemning og opgørelse af afstemningsvalget"

22. I § 20, stk. 1, ændres "Valget" til: "Afstemningsvalget".

23. § 20, stk. 2, 2. og 3. pkt., affattes således:

"Rækkefølgen blandt stedfortrædere bestemmes af antallet af personlige stemmer. Ved stemmelighed afgøres rækkefølgen ved lodtrækning."

24. I § 21, 1. og 2. pkt., og § 22, stk. 1 og 3, ændres "valget" til: "afstemningsvalget".

25. I § 22, stk. 2, ændres "valgets" til: "afstemningsvalgets".

26. I § 22, stk. 3, 2. pkt., ændres "folkeregistret" til: "kommunen".

27. § 23 ophæves.

28. I § 24 ændres "valgets" til: "afstemningsvalgets".

29. Efter § 24 indsættes som et nyt kapitel:

"Kapitel 5 a

Nyvalg og udfyldningsvalg

§ 24 a. Fører det ordinære valg ikke til dannelse af et menighedsråd, udskriver biskoppen nyt valg. Fører nyvalget ikke til valg af nogen medlemmer, mister menigheden sin indstillingsret ved præstevalg. Biskoppen beslutter, hvilket andet menighedsråd der skal varetage menighedsrådets funktioner i valgperioden.

Stk. 2. Fører det ordinære valg ikke til dannelse af et fuldtalligt menighedsråd, beslutter biskoppen om

- 1) menighedsrådet skal dannes af de valgte medlemmer og præsten eller præsterne, eller
- 2) der skal udskrives udfyldningsvalg.

Stk. 3. Fører nyvalg eller udfyldningsvalg ikke til dannelsen af et fuldtalligt menighedsråd, beslutter biskoppen om

- 1) menighedsrådet skal dannes af de valgte medlemmer og præsten eller præsterne, eller
- 2) menighedsrådets funktioner skal varetages af et andet menighedsråd i valgperioden.

Stk. 4. Hvis menighedsrådets funktioner henlægges til et andet menighedsråd efter stk. 3, nr. 2, træder de valgte medlemmer og præsten eller præsterne det pågældende menighedsråd som medlemmer for denne valgperiode.

Stk. 5. Fører to på hinanden følgende ordinære valg ikke til dannelsen af et fuldtalligt menighedsråd, indstiller biskoppen til ministeren for ligestilling og kirke, hvorvidt menighedsråds kredsen skal lægges sammen med en anden menighedsråds kreds."

30. I § 26, *stk. 1*, ændres "på et hvilket som helst folkeregister" til: "i enhver kommune her i landet".

31. I § 26, *stk. 3*, ændres "det stedlige folkeregister" til: "den stedlige kommune".

32. I § 28 ændres "3 uger" til: "2 uger".

33. I § 29 ændres "folkeregistrene" til: "kommunerne".

34. § 32 ophæves.

35. Efter § 34 indsættes:

"§ 34 a. Biskoppen kan efter begrundet ansøgning fra menighedsrådet nedsætte funktionsperioden til 2 år. Ved valg til menighedsråd med nedsat funktionsperiode, følges reglerne i denne lov.

Stk. 2. En fortsættelse med nedsat funktionsperiode forudsætter fornyet ansøgning og godkendelse efter stk. 1 i forbindelse med det ordinære menighedsrådsvalg hvert 4. år."

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2018.

Stk. 2. Loven finder første gang anvendelse ved de ordinære valg til menighedsråd i 2020.

§ 3

Dok.nr. 128917/17

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.....	8
2. Baggrund	8
3. Lovforslagets indhold.....	9
3.1. Orienteringsmøde i foråret	9
3.1.1. Gældende ret	9
3.1.2. Kirkeministeriets overvejelser og forslag	10
3.2. Valgforsamling.....	11
3.2.1. Gældende ret	11
3.2.2. Kirkeministeriets overvejelser og forslag	12
3.3. Mulighed for afstemningsvalg	15
3.3.1. Gældende ret	15
3.3.2. Kirkeministeriets overvejelser og forslag	17
3.4. Afstemningsvalg samme dag som valg til kommunalbestyrelser og regionsråd.....	18
3.4.1. Gældende ret	18
3.4.2. Kirkeministeriets overvejelser og forslag	19
3.5. Bemyndigelse til kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler.....	20
3.5.1. Gældende ret	20
3.5.2. Kirkeministeriets overvejelser og forslag	20
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige	21
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	22
6. Administrative konsekvenser for borgerne	22
7. Miljømæssige konsekvenser.....	22
8. Forholdet til EU-retten	22
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.....	22
10. Sammenfattende.....	22
Vurdering af konsekvenser af lovforslag	22
Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser	23

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at fastsætte regler for valg til menighedsråd i fremtiden således, at menighedsrådenes legitimitet sikres. Ved lovforslaget foreslås mere smidige valghandlinger, der ikke opfattes som unødigt bureaukratiske, idet det af hensyn til legitimitet og transparens fortsat vil være væsentligt at sikre overholdelse af nøje beskrevne regler.

Udgangspunktet vil med lovforslaget være, at processen i forbindelse med valg til menighedsråd opdeles i tre trin. Det første trin er optakten og orienteringen, der skal foregå om foråret i valgåret. Det andet trin er valg på en valgforsamling, hvor alt ordnes på et møde, der finder sted om efteråret. Det tredje trin i valgprocessen er offentliggørelse af resultatet fra valgforsamlingen, hvorefter der gives mulighed for, at et minimumsantal stemmeberettigede stillere kan udløse et afstemningsvalg mellem de kandidater/stedfortrædere, der er valgt på valgforsamlingen, og en eller flere alternative kandidat-liste.

2. Baggrund

På baggrund af regeringsgrundlaget "Sammen for fremtiden" fra juni 2015 blev Udvalget om menighedsrådsvalg og fremtidig valgform nedsat i august 2015. Udvalget fik til opgave at komme med forslag til, hvordan valg til menighedsråd fremover bør gennemføres.

Udvalget afleverede sin betænkning "Menighedsråd i fremtiden" (betk. 1567) til kirkeministeren i maj 2017. Udvalgets betænkning, som danner baggrund for lovforslaget, blev offentliggjort i maj 2017 og sendt i høring i perioden 11. maj til 1. oktober 2017.

I betænkningen anbefaler udvalget bl.a., at valgforsamling til menighedsråd gøres til den formelle hovedregel i lovgivningen modsat den nuværende valgform, hvor den formelle hovedregel er afstemningsvalg. Udgangspunktet for valgforsamling til menighedsråd er, at alt ordnes på et møde.

Udvalget foreslår, at valgforsamlingen kombineres med et optaktsforløb og en mulighed for at udløse et efterfølgende afstemningsvalg, som det kendes i dag, og valgprocessen opdeles derfor i tre trin: 1) optakt med annoncering af det forestående valg, 2) valg på en valgforsamling, og 3) offentliggørelse af resultatet med mulighed for at udløse et afstemningsvalg.

I betænkningen anbefaler udvalget, at menighedsrådet i foråret afholder et orienteringsmøde, som optakt til valgforsamlingen. Orienteringsmødet kombineres med det årlige menighedsråd, som menighedsrådet skal afholde i foråret, og hvor rådet redegør for sin virksomhed i det forløbne år og orienterer om den planlagte virksomhed i det kommende år. På orienteringsmødet kan det også undersøges, om der er personer, der ønsker at blive medlemmer af menighedsrådet. Samtidig bruges orienteringsmødet til generel information om f.eks. datoen for valgforsamlingen, antallet af kandidater, der skal vælges til rådet m.v.

I betænkningen anbefaler udvalget endvidere, at selve valget gennemføres på valgforsamlingen, der afholdes om efteråret. Afstemningen på valgforsamlingen sker som hemmelige og skriftlige personvalg, hvor hver stemmeberettigede kan stemme på et antal kandidater svarende til halvdelen af pladserne i menighedsrådet. Valgforsamlingen afvikles efter en fast dagsorden.

Udvalget anbefaler, at orienteringsmøde og valgforsamling afholdes på en nationalt fastsat tirsdag i hhv. første halvdel af maj og midt i september, men med lokal mulighed for at vælge en anden dag i samme uge, således at man i flersognspastorater kan tilrettelægge processen, så præsten kan deltage i alle sognenes orienteringsmøder og valgforsamlinger.

Udvalget anbefaler ligeledes, at resultatet af valgforsamlingen offentliggøres umiddelbart efter valgforsamlingen, og at der gives mulighed for at udløse et afstemningsvalg ved at indgive en kandidatliste med stillere senest 4 uger efter valgforsamlingen. De personer, der blev valgt på valgforsamlingen, behøver ikke stillere og bliver automatisk kandidater på samme liste, medmindre de ønsker at opstille på en anden liste. Det samme gælder valgte stedfortrædere, hvis de ønsker det. Afstemningsvalg afvikles som hemmelige, skriftlige listevalg med sideordnet opstilling.

I betænkningen anbefaler udvalget desuden, at valgforsamlingen afholdes hvert fjerde år i samme år, som der afholdes valg til kommunalbestyrelser og regionsråd. Såfremt der efter valgforsamlingen bliver udløst afstemningsvalg, afholdes afstemningen samme dag som kommunalvalget, dvs. den 3. tirsdag i november. Ønsker menighedsrådet at afvige fra hovedreglen om 4-årig funktionsperiode og nedsætte funktionsperioden til 2 år, skal rådet fremsende en begrundet ansøgning til biskoppen, som får beføjelse til godkendelse heraf. Valgforsamlingen gennemføres i givet fald ved udløbet af funktionsperioden efter samme regler.

Udvalget har i forbindelse med dets overvejelser set på, hvordan menighedsrådenes demokratiske legitimitet kan sikres i forbindelse med en fremtidig valgform. Udvalget finder bl.a., at politisk konkurrence i form af afstemningsvalg mellem forskellige kandidatlistes ikke er eneste kilde til legitimitet. Også dialog og bredere folkelig deltagelse i aktiviteter og i løbende demokratisk debat kan udgøre et væsentligt legitimitetsgrundlag, i god overensstemmelse med den demokratitradition, som i Danmark især forbindes med Hal Kochs tanker om, at demokrati ikke er bestemt ved selve beslutningen, men ved løbende samtale, forhandling, gensidig respekt og forståelse. En valgform og en praksis, som har fokus på åben og gensidig debat mellem de opstillede kandidater og menigheden vil således kunne styrke denne deliberative demokratiske legitimitet.

Udvalget har vurderet, at det må lægges til grund, at folkekirkemedlemmer har stor loyalitet over folkekirken og som udgangspunkt har stor tillid til menighedsrådsmedlemmernes varetægtelse af deres tillidshverv på medlemmernes vegne. Legitimiteten i fremtidige menighedsrådsvalg bør således efter udvalgets opfattelse ikke – og i hvert fald ikke alene – ses som knyttet til afstemningsvalg mellem forskellige kandidatlistes og valgdeltagelse heri. Under de vilkår, der eksisterer i dag, er det formentlig af større betydning, at valgformen sikrer synlighed og transparens samt debat og dialog forud for demokratiske valg til de besluttende organer.

Udvalget er dog af den opfattelse, at det fortsat er væsentligt, at muligheden for at afprøve tillid ved et afstemningsvalg bevares, idet dette giver legitimitet, både når der afholdes afstemningsvalg, og når der ikke afholdes afstemningsvalg.

Kirkeministeriet kan generelt tilslutte sig udvalgets anbefalinger til en fremtidig valgform ved valg til menighedsråd bortset fra anbefalingen om, at et afstemningsvalg afholdes samme dag som valg til kommunalbestyrelser og regionsråd. Ministeriet har i den forbindelse lagt afgørende vægt på de indkomne høringssvar over udvalgets betænkning. Høringssvarene viser en generel opbakning til udvalgets anbefalinger, men ikke til anbefalingen om, at et afstemningsvalg skal afholdes samme dag som valg til kommunalbestyrelser og regionsråd. Lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

3. Lovforslagets indhold

3.1. Orienteringsmøde i foråret

3.1.1. Gældende ret

I dag forberedes og ledes valget i hvert sogn (valgkreds) af en valgbestyrelse, der består af 3 medlemmer valgt efter forholdstal af og blandt menighedsrådets medlemmer. Menighedsrådet vælger valgbestyrelsens formand blandt valgbestyrelsens medlemmer. Reglerne om valg af valgbestyrelsen findes i § 6 i lov om valg til menighedsråd.

Valgbestyrelsen skal sørge for, at reglerne om opstilling og indgivelse af kandidatlistes bekendtgøres ved de regelmæssige gudstjenester i sognet den 1. og 2. søndag i september samt i stedlige dagblade eller lokalaviser i første halvdel af september, jf. § 32 i lov om valg til menighedsråd.

Menighedsrådet skal senest 8 uger før valgdagen holde et offentligt orienteringsmøde, hvor der redegøres for menighedsrådets arbejde i den forløbne periode og for kommende opgaver. Samtidig gennemgås reglerne for opstilling af kandidater. Reglerne om orienteringsmødet findes i § 5 a i lov om valg til menighedsråd.

Menighedsrådet har ansvaret for orienteringsmødets tilrettelæggelse og afholdelse. Menighedsrådet kan overlade det praktiske arbejde med orienteringsmødet til valgbestyrelsen.

Orienteringsmødet er offentligt. Menighedsrådet beslutter selv, hvordan tid og sted for mødet skal bekendtgøres.

Menighedsrådet beslutter mange steder at afholde et opstillingsmøde i forlængelse af orienteringsmødet. Ved menighedsrådsvalget i 2016 udsendte Kirkeministeriet en vejledning om, hvordan opstillingsmødet kunne afvikles. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.1.

3.1.2. Kirkeministeriets overvejelser og forslag

I forbindelse med lovforslaget har det været overvejet, hvilken effekt valg af tidspunkt for valgprocessen, herunder en fælles nationalt fastsat dato for valget men også for orienteringsmødet kan have for synlighed og rekruttering til menighedsrådsvalg. En fælles national dato muliggør en styrket national indsats for at skabe opmærksomhed om betydningen og eksistensen af de mange lokale valg. Faste datoer for afholdelse af møder som led i valgprocessen udgør omvendt en udfordring med hensyn til deltagelse af præster, som er ansat i flersognspastorater.

Videre er der blevet set på, om orienteringsmødet bør afholdes om foråret i stedet for om efteråret. Ved at flytte tidspunktet for orienteringsmødet til om foråret bliver menighedsrådet tidligere end i dag opmærksomt på, om der er nok kandidater til et fuldtalligt menighedsråd med stedfortrædere, og om der således skal tages rettidige initiativer til at rekruttere yderligere kandidater.

Det er ligeledes overvejet om valgprocessen, herunder orienteringsmødet kan koordineres med det lovpligtige offentlige menighedsmøde, som menighedsrådet allerede i dag skal afholdes hvert år om foråret, jf. lov om menighedsråd § 41, stk. 2. Her skal menighedsrådet redegøre for rådets virksomhed i det forløbne år og orientere om den planlagte virksomhed i det kommende år. Rådet skal desuden redegøre for sidste års regnskab, og der skal være dialog med menigheden om det kommende års aktiviteter og budget, jf. punkt 4 i Vejledning om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v. Menighedsmødets emner har således en naturlig sammenhæng med den debat, som bør være en del af et menighedsrådsvalg, hvorfor menighedsmødets struktur vil være et godt afsæt for valget.

For at give et retvisende og balanceret indtryk af menighedsrådets arbejde vil det være nødvendigt, at menighedsmødet i valgåret har ekstra fokus på den del af mødet, som vedrører orientering om rådets virksomhed i det forgangne år og på den fremadrettede visionsdebat. Ved at kombinere orienteringsmødet med menighedsmødet kan effekten være, at fremmødet bliver større, idet interesserede og engagerede kun behøver at deltage i et samlet møde frem for to.

Menighedsmødet skal iflg. gældende regler afholdes i perioden 15. april til 15. juni. Intervallet indebærer lokal fleksibilitet og muliggør, at præster, der er ansat i flersognspastorater uden fælles menighedsråd, kan deltage i alle menighedsmøder i pastoratet. Hvis menighedsmødet i valgåret skal afholdes på en bestemt dag, kan denne fleksibilitet i flersognspastorater sikres ved, at der for disse sogne gives mulighed for at vælge en anden dato i samme uge. Hermed muliggøres fortsat nationale opmærksomhedsskabende tiltag samtidig med, at en vis fleksibilitet muliggør berørte præsters deltagelse i alle orienteringsmøder i pastoratet.

Med lovforslagets § 1, nr. 3, (og forslaget til den nye affattelse af § 5 a i lov om valg til menighedsråd) foreslås det, at menighedsrådet forpligtes til at afholde et offentligt orienteringsmøde i foråret inden valgforsamlingen om efteråret.

Orienteringsmødet foreslås kombineret med det lovpligtige menighedsmøde, der afholdes som led i budgetprocessen. På orienteringsmødet skal der orienteres om arbejdet i den forløbne funktionsperiode og for kommende opgaver. Det er således vigtigt, at menighedsrådet i valgåret sørger for, at visionsdelen får en central placering i mødet, og at der sættes god tid af til debatten om menighedsrådets og menighedens ideer og ønsker.

På mødet skal der også orienteres om den kommende valgforsamling og om muligheden for at udløse et afstemningsvalg. Det oplyses også, hvor mange kandidater der skal vælges til rådet.

Orienteringsmødets primære formål er således at sikre åbenhed og skabe interesse om menighedsrådsarbejdet gennem en drøftelse af ideer og ønsker til det kirkelige liv og menighedsrådets prioriteringer. Samtidig skal orienteringsmødet bruges til generel information om f.eks. datoen for valgforsamlingen, antallet af kandidater, der skal vælges til rådet m.v.

Orienteringsmødet tjener også til at give menighedsrådet et overblik over, om der er personer, der er interesseret i at blive kandidater til menighedsrådet. Dermed bliver menighedsrådet tidligere end i dag opmærksom på, om der er nok kandidater til at danne et fuldtalligt menighedsråd med stedfortrædere, og man kan således tage rettidige initiativer til at rekruttere yderligere kandidater.

Endvidere foreslås det, at orienteringsmødet afholdes 2. tirsdag i maj. I betænkning 1567 er det anbefalet, at menighedsmødet/orienteringsmødet afholdes én fast tirsdag i 1. halvdel af maj, men med lokal mulighed for at vælge en anden dag i samme uge, så man i flersognspastorater kan tilrettelægge møderne, således at præster, der er medlem af flere menighedsråd, har mulighed for at deltage i møderne. Lovforslaget er i forlængelse af disse overvejelser udformet således, at hvis menighedsrådet er fælles for flere sogne, afholdes der et fælles orienteringsmøde for disse sogne. I flersognspastorater, hvor sognene ikke har fælles menighedsråd, kan orienteringsmødet i et eller flere af sognene holdes en anden dag i samme uge.

Det lovpligtige menighedsmøde skal iflg. gældende regler afholdes i perioden 15. april til 15. juni, hvilket hænger sammen med den lokale budgetproces. Det er imidlertid vurderingen, at perioden – i hvert fald i valgåret – kan indsnævres yderligere, uden at påvirke dette hensyn væsentligt. En fast national dag den 2. tirsdag i maj er således indenfor perioden for afviklingen af menighedsmødet, ligesom man undgår et sammenfald mellem orienteringsmødet og eventuelle 1. maj-møder.

3.2. Valgforsamling

3.2.1. Gældende ret

Valgforsamlingen er et af de nye hovedelementer i lovforslaget og er derfor ikke reguleret i gældende lov om menighedsråd.

Ifølge § 16 i den gældende lov om valg til menighedsråd aflyser valgbestyrelsen afstemningen, hvis der fire uger før valgdagen kun foreligger 1 gyldig kandidatliste. Det har udviklet sig til at være praksis i langt de fleste tilfælde i dag.

Menighedsrådet beslutter mange steder at afholde et opstillingsmøde i forlængelse af orienteringsmødet, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 3.1.1. Rammerne for et sådant opstillingsmøde er ikke reguleret i lov om valg til menighedsråd.

Ved menighedsrådsvalget i 2016 opfordrede kirkeministeren sammen med formanden for Landsforeningen af Menighedsråd til, at der blev afholdt offentlige opstillingsmøder i alle sogne på samme dag – tirsdag den 13. september 2016. Samtidig udsendte Kirkeministeriet en Vejledning om struktur og offentligt opstillingsmøde i forbindelse med menighedsrådsvalget 2016. Formålet var at skabe mere transparente rammer for opstillingsmøderne, herunder sammensætningen af den eller de gyldige kandidatlistes, som måtte blive opstillet på møderne.

Af Vejledning om struktur og offentligt opstillingsmøde i forbindelse med menighedsrådsvalget 2016 fremgår, at et opstillingsmøde kunne afholdes i forlængelse af det lovpligtige orienteringsmøde, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 3.1.1., samt hvordan det kunne afvikles. Der blev ligeledes lavet en dagsorden, som mødet kunne afvikles efter.

Opstillingsmødet burde ifølge vejledningen være offentligt, således at også personer, der ikke havde valget, kunne overvære mødet. Alene være personer, der opfyldte betingelserne for valget til menighedsrådet, burde ifølge vejledningen deltage i afstemningen.

Til opstillingsmødet kunne deltagerne ifølge vejledningen undersøge, om de kunne danne en fælles kandidatliste. Det var frivilligt, om man ønskede at deltage i opstillingsmødet, eller om man ville sammensætte sin egen kandidatliste. På mødet var det ifølge vejledningen hensigtsmæssigt, hvis der var mulighed for en præsentation af de opstillede kandidater efterfulgt af en debat om deres ønsker til og prioriteter for menighedsrådsarbejdet. Herved ville de personer, der ønskede at opstille, få mulighed for at uddybe deres ønske om at blive en del af menighedsrådet.

Udgangspunktet var således, at kandidaterne var til stede ved opstillingsmødet. Det fremgik dog af vejledningen, at en person, der ikke var til stede, kunne opstilles, hvis vedkommende havde samtykket i opstillingen.

Efter præsentation af kandidaterne og efterfølgende debat burde de fremmødte iflg. vejledningen gennemføre en skriftlig og hemmelig afstemning om de opstillede personer.

Vejledningen indeholdt desuden en beskrivelse af, hvordan afstemningen kunne tilrettelægges og i den forbindelse også et forslag til, hvordan den enkelte stemmeberettigede kunne tildeles et antal stemmer.

Ifølge vejledningen burde der ikke kunne deltages i afstemningen ved fuldmagt, ligesom der ikke kunne afgives brevstemme. Deltagelse i afstemningen skulle således ske ved personligt fremmøde. Resultatet af afstemningen afgjorde, hvem der blev anført på kandidatlisten.

Opstillingsmødet kunne desuden benyttes til at identificere de lovbestemte minimum 5 stillere til kandidatlisten, jf. § 12, stk. 4, i lov om valg til menighedsråd. Såfremt der ikke fandtes minimum 5 stillere på opstillingsmødet, måtte kandidaterne efter opstillingsmødet finde stillere til kandidatlisten.

Hvis der ikke fandtes nogen eller nok kandidater til kandidatlisten på opstillingsmødet, burde kandidaterne og stillerne ifølge vejledningen aftale, hvordan der eventuelt kunne ske en supplerings af kandidatlisten efter opstillingsmødet.

Mødet kunne ifølge vejledningen afsluttes med, at dirigenten oplyste, at såfremt deltagere i mødet ikke var tilfredse med afviklingen eller resultatet af mødet, kunne man fortsat indlevere sin egen kandidatliste, ligesom også valgberettigede, som ikke deltog i opstillingsmødet, havde mulighed herfor.

Hvis der 4 uger før valgdagen foreligger to eller flere gyldige kandidatlister, vil der blive gennemført et afstemningsvalg mellem disse lister efter de gældende regler i lov om valg til menighedsråd, jf. § 16 i lov om valg til menighedsråd modsætningsvis.

Det var ikke muligt at klage over afviklingen eller resultatet af selve opstillingsmødet.

3.2.2. Kirkeministeriets overvejelser og forslag

Udvalget bag betænkning 1567 fandt, at legitimiteten i fremtidige menighedsrådsvalg ikke – og i hvert fald ikke alene – kunne ses som knyttet til et obligatorisk afstemningsvalg mellem forskellige kandidatlistes og valgdeltagelsen heri, samt at det under de vilkår, der eksisterer i dag, formentlig er af større betydning, at valgformen sikrer synlighed og transparens samt debat og dialog forud for valg til menighedsrådet. Udvalget fandt endvidere, at det er muligt at justere og tilpasse den nuværende hovedregel for valg af menighedsråd, uden at der derved ændres på menighedsrådenes og menighedsrådsmedlemmernes opgaver og fortsatte ansvar som lokal forvaltningsmyndighed ud fra en almen interesse og i henhold til lovgivningen. Kirkeministeriet er enig i disse overvejelser, og lovforslaget gør på den baggrund valg ved valgforsamling til ny hovedregel for valg til menighedsråd i overensstemmelse med udvalgets anbefaling.

Et generelt ønske om affbureaukratisering af valgprocessen har medført overvejelser, om selve afstemningsformen burde justeres, f.eks. til stemmeafgivning ved håndsoprækning, som det oftest ses ved generalforsamlinger i civilsamfundet. Af hensyn til menighedsrådets karakter af forvaltningsorgan og valghandlingens almene legitimitet, vurderes det dog, at menighedsrådsvalg fortsat bør afvikles som et

hemmeligt og skriftligt valg med stemmesedler som ved almindelige frie valg. Herved sikres det, at ingen føler sig tvunget til at stemme på kandidater, man ikke kan stå inde for.

I den gældende lov om valg til menighedsråd, hvor afstemningsvalg er lovgivningens hovedregel, er udgangspunktet listevalg, hvor alle stemmer på listen vejer til fordel for den samlede liste, også selv om de måtte samle sig om en eller få særligt populære kandidater på listen. Valg ved valgforsamling er imidlertid en mødevalgform, som tilsiger valg gennem personvalg, efter at den enkelte kandidat har haft mulighed for at gøre rede for sit kandidatur. (Valg ved et eventuelt efterfølgende afstemningsvalg sker omvendt fortsat ved listevalg, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 3.3.2.)

Reglerne for valg af stedfortrædere har været overvejet i lyset af, at valg ved valgforsamling foreslås som ny hovedregel i lovgivningen. I den nuværende valgform bliver de kandidater, der ikke erklæres for valgte ved afstemningsvalget, automatisk stedfortrædere for de valgte på samme liste. Da der imidlertid erfaringsmæssigt på en valgforsamling kan være personer, som kun ønsker at opstille som stedfortrædere, foreslås det med lovforslaget, at der på valgforsamlingen først stemmes om medlemmerne og derefter stemmes om stedfortrædere.

Det har endvidere været overvejet, om der med lovforslaget bør skabes mulighed for, at kandidater kan opstilles ved brug af fuldmagt, og om der bør kunne afgives stemmer ved fuldmagt. Ved valg på møder som f.eks. en valgforsamling udgør opstilling og stemmeafgivning ved fuldmagt et dilemma. En væsentlig legitimitet ved valg på møder er netop dialog og debat, der muliggøres på et åbent møde med adgang for alle medlemmer og den brede offentlighed. Denne debat begrænses, hvis der tillades opstilling og stemmeafgivning ved fuldmagt og dermed valg uden, at kandidaten eller vælgeren er til stede. På den anden side betyder regler imod opstilling og stemmeafgivelse ved fuldmagt, at kandidatur og deltagelse i den demokratiske proces afskæres for personer, der er forhindret i at møde frem den pågældende dag, f.eks. fordi man er indlagt på sygehus.

Samlet set vurderes det, at det ved en valgforsamling ikke bør være en forudsætning for opstilling, at den pågældende er til stede ved mødet, uanset at vedkommende dermed ikke får mulighed for at præsentere sig, og at de tilstedeværende ikke har mulighed for at spørge til kandidatens synspunkter. Opstilling uden fremmøde bør i givet fald forudsætte en skriftlig fuldmagt fra den pågældende.

Hensynet til de personer, der er forhindret i at deltage ved valgforsamlingen, må endvidere veje tungt i forbindelse med valg til et forvaltningsorgan som et menighedsråd. Det taler for, at det ligeledes bør være muligt at afgive stemme ved fuldmagt, særligt henset til, at det ikke er muligt at brevstemme ved en valgforsamling. Da dialog og debat udgør et helt centralt element i valg ved valgforsamling vurderes det dog, at afstemning ved fuldmagt skal begrænses til, at hver fremmødt person kun kan medbringe én fuldmagt. Herved begrænses muligheden for, at fuldmagter reelt kan afgøre afstemningen, og det sikres, at det stadig er de fremmødte på valgforsamlingen, der udgør mindst halvdelen af stemmerne.

Med lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås det, at medlemmerne vælges på en valgforsamling, der afholdes den 3. tirsdag i september. Hermed understreges, at valgforsamlingen er den formelle hovedregel for valg af menighedsråd.

Kravet om, at valgforsamlingen afholdes samme dag i alle sogne, sikrer, at der gennem generelle kampanjer kan sættes fokus på valget.

Som en undtagelse vil det i flersognspastorater være muligt at afholde valgforsamlingen i nogle af sognene en anden dag i samme uge. Herved sikres det, at pastoratets præster kan deltage i alle menighedsrådenes valgforsamlinger. Det er valgbestyrelsen, der har kompetencen til at beslutte, om valgforsamlingen skal afholdes en anden dag.

Forslaget om, at valgforsamlingen skal afholdes den 3. tirsdag i september, skal i øvrigt ses i sammenhæng med, at provstiudvalgene senest den 15. september skal have fastsat endelige driftsrammer og anlægsbevillinger for kirkekasserne i provstiet og meddelt disse til menighedsrådene. Valgforsamlingen placeres således umiddelbart efter afslutningen af den lokale budgetproces. Samtidig muliggør dette tidspunkt for valgforsamlingen, at der kan afholdes både ekstraordinær valgforsamling og et evt. afstemningsvalg, inden menighedsrådene træder i funktion ved kirkeårets start den 1. søndag i advent.

Hvis flere sogne har fælles menighedsråd, kan valgbestyrelsen beslutte, at valgforsamlingen afholdes fælles for disse sogne, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, med forslaget til en ny § 6 a, stk. 2, i lov om valg til menighedsråd. I givet fald skal valgforsamlingen afholdes den 3. tirsdag i september.

Med lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås indsat et nyt kapitel 2 a i lov om valg til menighedsråd. Dette kapitel omhandler afviklingen af valgforsamlingen og medfører, at der indsættes nye §§ 6 a-6 d i loven.

Efter forslaget til den nye § 6 a i lov om valg til menighedsråd, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, skal valgbestyrelsen senest 4 uger inden valgforsamlingen bekendtgøre tid og sted for valgforsamlingen. Bekendtgørelsen skal ske ved de faste gudstjenester, i de stedlige dagblade eller lokalaviser og på sognets hjemmeside. Bekendtgørelsen skal sikre kendskab til, hvor og hvornår valgforsamlingen afholdes – og dermed sikre interesserede vælgeres mulighed for at deltage i valget.

Valgforsamlingen er offentlig, men kun stemmeberettigede medlemmer af sognemenigheden har taleret og adgang til at afgive stemme.

Det foreslås også, at der vælges en dirigent til at lede valgforsamlingen, og at valgbestyrelsen sammen med dirigenten er ansvarlig for afviklingen af afstemningen.

Det foreslås ligeledes, at personer, der ønsker at stille op til menighedsrådet, på valgforsamlingen får ordet og præsenterer sig selv og redegør for, hvorfor de ønsker at blive medlem af menighedsrådet. Dette gælder, uanset om der er tale om personer, der genopstiller, eller om kandidater der opstiller for første gang. Herved sikres åbenhed om, hvem kandidaterne er, og hvad de står for, hvilket også bidrager til legitimiteten ved eventuelt valg uden modkandidater.

Efter præsentationen skal der tilsvarende være mulighed for dialog og debat mellem og med kandidaterne og menigheden med det formål at øge de fremmødtes kendskab til kandidaternes ønsker og prioriteter for menighedsrådsarbejdet. Efter debat og præsentation afvikles valget ved skriftlig og hemmelig afstemning om de opstillede personer.

Med lovforslaget gives der mulighed for, at kandidater kan opstille ved fuldmagt, såfremt de er forhindret i at deltage i valgforsamlingen.

På valgforsamlingen afvikles valget som et valg mellem valgbare personer. Med lovforslaget stilles der ikke som i dag krav om, at de opstillede kandidater skal have opbakning fra et vist antal stillere.

I betænkning 1567 anbefales der nogle konkrete retningslinjer for afstemningen, herunder forslag om, at hver stemmeberettiget person kan stemme på et antal kandidater, der svarer til halvdelen af pladserne i menighedsrådet. Skal der vælges et ulige antal menighedsrådsmedlemmer, rundes resultatet op. Det foreslås også, at der ikke kan afgives mere end 1 stemme pr. kandidat, men at der kan afgives blanke stemmer.

Med forslaget til den nye § 6 d i lov om valg til menighedsråd, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler for afholdelse af valgforsamlingen, afstemningen og opgørelse af resultatet af valgforsamlingen, herunder indberetning om de opstillede kandidater og om resultatet af valgforsamlingen. De nærmere regler om afviklingen af valgforsamlingen vil derfor – ligesom i dag – blive fastsat i et cirkulære, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 3.5.2.

Det er hensigten, at bemyndigelsen skal benyttes til at fastsætte regler om antal stemmer til hver stemmeberettiget som foreslået af udvalget. Dette skyldes, at denne afstemningsmetode dels vil indebære en spredning af de afgivne stemmer og dermed en vis proportionalitet i den endelige personsammensætning, dels giver metoden større sikkerhed for, at der sammensættes et fuldtalligt menighedsråd i situationer, hvor der er krav om et mindste antal medlemmer.

I betænkning 1567 anbefales det, at såfremt der ikke falder stemmer på tilstrækkeligt mange kandidater til at danne et fuldtalligt menighedsråd, er de kandidater, der blev valgt ved første afstemningsrunde, valgt til menighedsrådet, og der gennemføres endnu en eller flere afstemningsrunder efter samme model mellem de øvrige kandidater.

Er der ikke blevet valgt tilstrækkeligt mange kandidater til at danne et fuldtalligt menighedsråd, eller er der ikke opstillet tilstrækkeligt mange kandidater, foreslås det med lovforslaget, at der indkaldes til en ekstraordinær valgforsamling, jf. nedenfor om forslaget til en ny § 6 c i lov om valg til menighedsråd, jf. lovforslagets § 1, nr. 5.

Efter valg af menighedsrådet, stemmes der om stedfortrædere. Der kan både stemmes om de personer, der ikke blev valgt til menighedsrådet, og personer, der blot ønsker at være stedfortrædere.

Det er en forudsætning for at blive valgt, at den pågældende får mindst en stemme.

Da kandidaterne først opstilles på selve mødet, vil der ikke som i den gældende ordning være mulighed for at brevstemme. Af samme grund er det ministeriets vurdering, at der ikke er behov for at indarbejde mulighed for at brevstemme elektronisk til valg ved valgforsamling.

Med lovforslaget er det som nævnt ikke en forudsætning for at opstille, at man er til stede ved mødet. Det forudsætter i givet fald en fuldmagt fra den pågældende kandidat. Det foreslås tilsvarende, at det bliver muligt at stemme ved fuldmagt. For at sikre, at valget afgøres af de fremmødte stemmeberettigede, der overværer og deltager i dialogen på valgforsamlingen, foreslås det dog, at muligheden for at stemme ved fuldmagt begrænses ved, at en fremmødt person kun kan medbringe én fuldmagt fra en ikkefremmødt stemmeberettiget til valgforsamlingen.

De valgte på valgforsamlingen er efter mødet som udgangspunkt valgt til menighedsrådet, og sammensætningen af menighedsrådet skal offentliggøres umiddelbart efter valgforsamlingen, jf. forslaget til ny § 6 b i lov om valg til menighedsråd, jf. lovforslagets § 1, nr. 5. Offentliggørelsen skal ske ved førstkomende gudstjeneste i sognet samt i stedlige dagblade eller lokalaviser og på sognets hjemmeside.

Samtidig med offentliggørelsen af valgets resultat skal det oplyses, at der senest fire uger efter valgforsamlingen kan gøres indsigelse mod det valgte menighedsråd ved at indlevere en kandidatliste med stillere, hvorved der udløses afstemningsvalg.

Med forslaget til en ny § 6 c i lov om valg til menighedsråd, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås det, at såfremt menighedsrådet ikke bliver fuldtalligt ved valgforsamlingen, afholdes der ekstraordinær valgforsamling tirsdagen 3 uger efter valgforsamlingen, men med mulighed for lokalt at vælge en anden dag i samme uge. Muligheden for at afholde den ekstraordinære valgforsamling en anden dag er begrænset til de situationer, hvor der skal afholdes ekstraordinær valgsamling i flere sogne i samme pastorat.

Den ekstraordinære valgforsamling afvikles efter samme retningslinjer som den ordinære valgforsamling, idet der dog alene foretages udfyldningsvalg. På den ekstraordinære valgforsamling stemmes der således kun om ledige pladser i menighedsrådet samt (eventuelt yderligere) stedfortrædere.

Hvis der efter valget stadig ikke er et fuldtalligt råd, beslutter biskoppen som i dag, om rådet skal fungere med det mindre antal medlemmer, eller om rådets funktioner henlægges til et andet menighedsråd i valgperioden. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 29.

3.3. Mulighed for afstemningsvalg

3.3.1. Gældende ret

I dag er afstemningsvalg hovedreglen ved valg til menighedsråd og reguleret i lov om valg til menighedsråd. Det fremgår af § 32 i den gældende lov om valg til menighedsråd, at valgbestyrelsen skal sørge for, at reglerne om opstilling og indgivelse af kandidatlistes bekendtgøres ved de regelmæssige gudstjenester i sognet den 1. og 2. søndag i september samt i stedlige dagblade eller lokalaviser i første halvdel af september.

Menighedsrådet skal senest 8 uger før valgdagen holde et offentligt orienteringsmøde, hvor der redegøres for menighedsrådets arbejde i den forløbne periode og for kommende opgaver. Samtidig gennemgås reglerne for opstilling af kandidater. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.1.1 og 3.2.1.

Kandidatlister kan udarbejdes uafhængigt af orienteringsmødet, men kan også udarbejdes i forbindelse med dette. Det er ikke en betingelse for at kunne indlevere en kandidatliste, at kandidaterne eller stillerne har deltaget i orienteringsmødet.

Kandidatlisterne kan afleveres til valgbestyrelsens repræsentant i perioden kl. 19 tirsdagen 7 uger før valgdagen til kl. 19 tirsdagen 6 uger før valgdagen.

En kandidatliste kan indeholde færre kandidater end det antal medlemmer, der skal vælges – f.eks. er en enkelt kandidat tilstrækkeligt. Kandidatlisten kan højst indeholde dobbelt så mange navne som det antal medlemmer, der skal vælges. Det er en betingelse, at kandidatlisten er underskrevet af mindst 5 og højst 15 af valgkredsens vælgere som stillere. Stillerne skal således opfylde betingelserne for valgret.

Kandidatlisten skal indeholde oplysning om kandidaterne og stillernes navn, bopæl og cpr-nr. og være underskrevet af dem. Kravet om underskrift også af kandidaten hænger sammen med, at hvervet som medlem af menighedsrådet ikke er borgerligt ombud. Man kan derfor kun blive opstillet, hvis man samtykker i opstillingen.

Af kandidatlisten skal det også fremgå, om listen er sideordnet eller prioriteret, og hvilke kandidater der skal være henholdsvis medlemmer og stedfortrædere, hvis afstemningen aflyses, fordi der kun indleveres en liste.

Kirkeministeriet har udarbejdet en blanket til anmeldelse af kandidatlister. Denne blanket skal bruges.

Ingen kan være stiller for mere end én kandidatliste eller for en liste, hvorpå den pågældende selv er opført som kandidat. En stiller for en liste kan være kandidat på en anden liste. Ingen kan opstilles som kandidat på mere end én liste.

Reglerne om kandidatlisten findes i § 12 i lov om valg til menighedsråd.

Valgbestyrelsen skal straks efter, at fristen for anmeldelse af kandidatlister er udløbet undersøge, om kandidaterne opfylder kravet om valgbarhed, og om stillerne opfylder kravet om valgret, samt om kandidatanmeldelsen i øvrigt er korrekt udfyldt.

Senest tirsdagen 5 uger før valgdagen giver valgbestyrelsen stillernes kontaktperson besked om eventuelle mangler ved kandidatlisten. Samtidig orienteres kontaktpersonen om, at mangler kan afhjælpes indtil kl. 19 tirsdagen 4 uger før valgdagen. Reglerne om afhjælpning af mangler findes i § 13 i lov om valg til menighedsråd.

Er der ved udløbet af fristen for afhjælpning af mangler – dvs. kl. 19 tirsdagen 4 uger før valgdagen – kun indleveret én gyldig liste, bekendtgør valgbestyrelsen, at afstemningen aflyses.

Ved aftalevalg, dvs. hvor der kun er indleveret én gyldig liste inden for fristen, har stillerne adgang til senest tirsdagen 1 uge før valgdagen at indlevere en særlig liste over de personer, der ønskes som stedfortrædere. I dette tilfælde kan stedfortræderne anføres som personlige. Reglerne om aflysning af afstemningen og om den særlige stedfortræderliste findes i § 16 i lov om valg til menighedsråd.

Hvis der er indkommet to eller flere gyldige kandidatlister, gennemføres en afstemning mellem disse lister. I dette tilfælde kan kandidatlister anmelde listeforbund. Listeforbundet skal være anmeldt senest kl. 19 tirsdagen 4 uger før valgdagen. Samtlige kandidater og stillere på de pågældende kandidatlister skal samtykke i listeforbundet. Stillere og kandidater kan give skriftlig fuldmagt til en eller flere stillere til at anmelde listeforbund. Fuldmagten skal vedlægges anmeldelsen.

Kandidatlisterne og de anmeldte listeforbund bekendtgøres af valgbestyrelsen senest 3 uger før valgdagen. Bekendtgørelsen skal indeholde oplysninger om kandidaterne og stillernes navne og adresser, samt om listen er sideordnet eller prioriteret opstillet. Reglerne om listeforbund og valgets bekendtgørelse findes i §§ 14–15 i lov om valg til menighedsråd.

Valget afvikles ved brug af en valgliste over vælgerne i sognet. Har flere sogne fælles menighedsråd, udarbejder valgbestyrelsen en særskilt valgliste for hvert af de pågældende sogne. Valglisten bestilles i

praksis hos KMD, der også udarbejder valgkort til den enkelte vælger. Regler om valglisten findes i §§ 7–9 i lov om valg til menighedsråd.

Valgret udøves ved personligt møde på valgstedet, og stemmeafgivningen er skriftlig og hemmelig. Det er således ikke muligt at stemme ved brug af fuldmagt, men der er dog mulighed for at brevstemme på folkeregistre, på visse institutioner og i eget hjem forud for afstemningsdagen, jf. §§ 25–28 i lov om valg til menighedsråd.

Der kan afgives stemme enten på en liste som sådan eller på en af de personer, der er opført på listen. Valget opgøres som et forholdstalsvalg ved hjælp af den D'Hondtske metode, som kendes fra kommunal- og folketingsvalg.

De kandidater, der ikke erklæres for valgte, betragtes som stedfortrædere for de valgte på samme liste. Rækkefølgen blandt stedfortrædere bestemmes ved sideordnet opstilling af antallet af personlige stemmer og ved prioriteret opstilling ved summen af personlige stemmer og eventuelle resterende listestemmer. Ved stemmelighed afgøres rækkefølgen ved sideordnet opstilling ved lodtrækning og ved prioriteret opstilling ved placeringen på listen.

Har flere sogne fælles menighedsråd, foretages valget selvstændigt og med særlige kandidatlistes for hvert af sognene under ledelse af den fælles valgbestyrelse. Opgørelsen af valget foretages i hvert sogn for sig. Reglerne om afstemningen og valgets opgørelse findes i §§ 19–21 i lov om valg til menighedsråd.

3.3.2. Kirkeministeriets overvejelser og forslag

Muligheden for at kunne udløse et efterfølgende afstemningsvalg har særligt været overvejet ud fra legitimitetshensyn. I betænkning 1567 vurderes det samlet set, at det må lægges til grund, at folkekirke-medlemmer har stor loyalitet over for folkekirken, og som udgangspunkt har stor tillid til menighedsrådsmedlemmernes varetagelse af deres tillidshverv på medlemmernes vegne. Samtidig vurderes det dog, at det fortsat er væsentligt, at muligheden for at afprøve tilliden ved et afstemningsvalg bevares. Det giver legitimitet, både når der afholdes afstemningsvalg, og når der ikke afholdes afstemningsvalg. Kirkeministeriet er enig i udvalgets overvejelser herom.

Derfor foreslås det med lovforslaget, at der opretholdes en mulighed for at afprøve resultatet fra valgforsamlingen. Med betingelserne herfor understreges dog, at valg ved valgforsamling er hovedreglen, mens afstemningsvalg kun udløses, såfremt et tilstrækkeligt antal stemmeberettigede ønsker resultatet afprøvet og kan opstille valgberettigede modkandidater ved et afstemningsvalg.

Med lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås indsat et nyt kapitel 2 b i lov om valg til menighedsråd med nye §§ 6 e-f, som regulerer muligheden for afstemningsvalg. Med forslaget gives der mulighed for at udløse et afstemningsvalg, såfremt der ikke er lokal opbakning til resultatet af valgforsamlingen.

Offentliggørelsen af navnene på medlemmerne af det nye menighedsråd, der blev valgt på valgforsamlingen, skal som nævnt i afsnit 3.2.2. ske ved førstkommende gudstjeneste efter valgforsamlingen samt i stedlige dagblade eller lokalaviser og på sognets hjemmeside. Dette skal ske hurtigst muligt og senest en uge efter valgforsamlingen. Samtidig med offentliggørelsen af valgforsamlingens resultat skal det oplyses, at der senest 4 uger efter valgforsamlingen kan gøres indsigelse mod resultatet gennem indlevering af en kandidatliste med stillere.

Ved valgforsamlingen er det tilstrækkeligt, at kandidaten selv ønsker at opstille. Der er således ikke noget krav om, at kandidaturet skal støttes af et antal stillere. Med lovforslagets § 1, nr. 13, foreslås det, at såfremt man efterfølgende vil stille op, skal det ske ved indleveringen af en kandidatliste underskrevet af et antal stemmeberettigede som stillere, uanset om man stiller op som enkeltperson eller sammen med flere. Antallet af stillere for hver kandidatliste skal være lig antallet af menighedsråds-medlemmer, der skal vælges i sognet. Antallet af stillere kan således variere mellem 5 og 15, idet de mindste sogne skal have 5 valgte medlemmer i menighedsrådet, mens de største sogne skal have 15

valgte medlemmer. Hermed skærpes kravet om stillere i forhold til i dag, hvor det er tilstrækkeligt, at listen er underskrevet af 5 stillere uanset menighedsrådets størrelse.

Med det ekstra krav om stillere for hver kandidatliste, der indleveres efter valgforsamlingen, understreges vigtigheden i at deltage i selve valgforsamlingen, hvor der ikke kræves stillere, jf. forslaget til en ny § 6 f i lov om valg til menighedsråd, jf. lovforslagets § 1, nr. 5. Har man ikke deltaget i valgforsamlingen, kræves der dermed en ekstra indsats for at stille op til menighedsrådet, hvilket samtidig vil udgøre en tærskel mod, at enkeltpersoner udløser afstemningsvalg og således annullerer et allerede valgt menighedsråd, hvor deltagerne med engagement har deltaget i valgforsamlingen.

Modsat valgforsamlingen (jf. de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.2.) foreslås et eventuelt afstemningsvalg afviklet som listevalg i lighed med den nugældende lovgivning. Det er i den forbindelse blevet overvejet, om der som i dag skal tillades både sideordnet og prioriteret opstilling af kandidatlisterne. Kirkeministeriet vurderer i overensstemmelse med udvalgets anbefaling i betænkning 1567, at demokratiet styrkes ved, at der kun tillades sideordnet opstilling ved listevalg, idet det vil tilskynde en mere aktiv valgkamp, ligesom vælgerne sikres størst mulig direkte indflydelse på valgresultatet. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 16, med forslaget til en ny § 13 a.

Med forslaget til den nye § 6 e, stk. 1, 2. pkt., i lov om valg til menighedsråd, jf. lovforslagets § 1, nr. 5 foreslås det, at afstemningen afholdes tirsdagen 9 uger efter valgforsamlingen, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 3.4.2.

Alle folkekirkemedlemmer med valget i sognet kan udløse afstemningsvalg ved at indgive en kandidatliste, også personer, der deltog i valgforsamlingen.

Efter lovforslaget er det valgbestyrelsen, der – i lighed med i den nuværende valgordning – vil have ansvaret for at kontrollere gyldigheden af efterfølgende indleverede kandidatlister med stillere. Såfremt der er mangler ved kandidatlisten, skal disse afhjælpes senest 3 uger før valgdagen. Valgbestyrelsen skal således senest 4 uger før valgdagen give meddelelse om eventuelle mangler ved listen til listens kontaktperson. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 14 og 15.

Indlevering af en kandidatliste udløser listevalg mellem de personer, der blev valgt på valgforsamlingen, og de personer, der fremgår af den/de indleverede kandidatlister.

Med forslaget til den nye § 6 f i lov om valg til menighedsråd, jf. lovforslagets § 1, nr. 5 foreslås det således, at personer, der blev valgt på valgforsamlingen, automatisk bliver kandidater på samme liste, medmindre de ønsker at opstille på en/den anden liste. Det samme gælder stedfortrædere, der blev valgt på valgforsamlingen. Personer, der forbliver på listen over valgte på valgforsamlingen, anføres på stemmesedlen i den rækkefølge, de fik stemmer på valgforsamlingen, idet stedfortrædere, der ønsker at opstille, opføres til sidst på listen.

Med lovforslagets § 1, nr. 16, foreslås det som nævnt, at kandidaterne opstilles sideordnet, således at det personlige stemmetal på den enkelte kandidat er afgørende for fordelingen af mandater mellem kandidaterne på listen. De kandidater, der ikke opnår valg, er stedfortrædere for mandaterne fra samme liste, jf. lovforslagets § 1, nr. 23.

Ved afstemningsvalget vil der med lovforslaget kunne brevstemmes efter samme regler som i dag.

Ligesom i den nugældende lov er det med lovforslaget ikke muligt at klage over selve afstemningsresultatet, men der kan indbringes klager over eventuelle procedurefejl ved valget.

3.4. Afstemningsvalg samme dag som valg til kommunalbestyrelser og regionsråd

3.4.1. Gældende ret

Det følger af § 1, stk. 2, i lov om valg til menighedsråd, at ordinære valg foregår den 2. tirsdag i november måned. Valgåret for valg til menighedsråd er i dag ikke det samme som valgåret til kommunalbestyrelser og regionsråd, idet menighedsrådsvalget afholdes året inden, jf. § 35 i lov om valg til menighedsråd.

3.4.2. Kirkeministeriets overvejelser og forslag

I forlængelse af anbefalingen i betænkning 1567 om at afvikle et eventuelt afstemningsvalg samtidig med valg til kommunalbestyrelser og regionsråd har ministeriet været i dialog med Økonomi- og Indenrigsministeriet for at afklare, om og hvorledes den kommunale valglov tillader andre valg samtidig med valg til kommunalbestyrelser og regionsråd.

Det er fra Økonomi- og Indenrigsministeriet bl.a. oplyst, at der som udgangspunkt ikke er noget til hinder for, at menighedsrådsvalg afholdes samme dag som valg til kommunalbestyrelser og regionsråd, dog med respekt for dette valg.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har vurderet, at valg til menighedsråd i valgmæssig henseende mest har karakter af en lokal afstemning, hvorfor retningslinjerne for samtidig afholdelse af et landsdækkende valg og en lokal afstemning må lægges til grund ved vurderingen af de nærmere muligheder og begrænsninger for et samtidigt valg som anbefalet af udvalget i betænkning 1567.

Økonomi- og Indenrigsministeriet nævner blandt andet, at det er en forudsætning, at den lokale afstemning tilrettelægges på en sådan måde, at den foregår tydeligt og klart adskilt fra kommunal- og regionalvalget, herunder med særlige valgborde, stemmerum og stemmekasser og så vidt muligt adskilte lokaler med særskilte adgangsveje til de pågældende stemmelokaler. Den lokale afstemning skal herudover tilrettelægges på en sådan måde, så den ikke kan virke forstyrrende på vælgernes adgang til at stemme ved kommunal- og regionalvalget eller på gennemførelsen af valget i øvrigt, og sådan, at kommunal- og regionalvalget har første prioritet i forhold til den lokale afstemning.

Økonomi- og Indenrigsministeriet påpeger desuden, at ikke alle sognegrænser følger kommunegrænserne, ligesom sognegrænserne må antages ikke at være sammenfaldende med afstemningsområderne for kommunal- og regionalvalg, hvorfor det antages, at der vil være to eller flere sogne, der ligger i to eller flere afstemningsområder. Disse forhold bevirker, at der vil kunne være vælgere, der skal tage til et andet afstemningssted, eller sågar en anden kommune for at stemme til menighedsrådsvalget.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har ligeledes peget på, at kredsen af stemmeberettigede ved menighedsrådsvalg er forskellig fra kredsen af stemmeberettigede ved kommunal- og regionalvalg, hvorfor der skal udarbejdes separate valglister. Det samme gælder valgkort, der skal være separate. Der er dog ikke noget til hinder for, at disse udsendes i samme kuvert.

I forhold til den praktiske afvikling af et eventuelt samtidigt valg gør Økonomi- og Indenrigsministeriet endvidere opmærksom på, at der kan være forskellige åbningstider for valgstederne ved de to valg. Der er ikke noget til hinder for, at optællingen sker af de samme tilforordnede. Det er dog Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at dette er u hensigtsmæssigt, idet optælling til kommunal- og regionalvalg er en meget tidskrævende opgave.

En stor andel af hørings svarene over betænkning 1567, herunder fra en række menighedsråd og Landsforeningen af Menighedsråd, har herudover udtrykt bekymring for, at den offentlige opmærksomhed på valgtidspunktet vil rette sig mod kommunal- og regionalvalg frem for på menighedsrådsvalget, ligesom mange hørings svar i lighed med Økonomi- og Indenrigsministeriet peger på, at et sammenfaldende valg vil indebære en række praktiske udfordringer, herunder at det ikke kan sikres, at afstemningsstederne til menighedsrådsvalg er de samme som til kommunal- og regionalvalgene. Der vil samtidig være meget begrænsede stordriftsfordele forbundet med en samtidig afvikling af valgene.

Kirkeministeriet vurderer derfor, at lovforslaget ikke bør indeholde et forslag om, at et eventuelt afstemningsvalg skal afholdes samtidig med valg til kommunalbestyrelser- og regionsråd.

Ministeriet finder dog fortsat, at de i betænkning 1567 forslåede tidsmæssige terminer for valgmodelens enkeltelementer og frister bør følges, blot ikke i samme år som valg til kommunalbestyrelser og regionsråd, men i de år, hvor der også med den nuværende valglov afholdes menighedsrådsvalg.

Menighedsrådsvalget, herunder et eventuelt afstemningsvalg, afholdes på den baggrund fortsat året inden valg til kommunalbestyrelser og regionsråd. For at understrege valgforsamlingen som den nye

hovedregel for valg til menighedsråd foreslås terminen for et eventuelt afstemningsvalg fastsat med udgangspunkt i terminen for afholdelsen af valgforsamlingen, nærmere bestemt tirsdagen 9 uger efter valgforsamlingen, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, med forslaget til den nye § 6 e, stk. 1, 2. pkt.

Herved sikres det, at der efter valgforsamlingen den 3. tirsdag i september både er tid til at afholde en ekstraordinær valgforsamling og gennemføre et eventuelt afstemningsvalg, inden funktionsperioden begynder den 1. søndag i advent.

Ændringen foreslås at få virkning fra menighedsrådsvalget i 2020, jf. lovforslagets § 2, stk. 2.

3.5. Bemyndigelse til kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler

3.5.1. Gældende ret

I dag er der flere områder i forbindelse med valg til menighedsråd, der ikke er reguleret i loven, men derimod mere detaljeret beskrevet i tilhørende cirkulærer og vejledninger.

Nærmere regler om afviklingen af menighedsrådsvalg er således fastsat i cirkulære om valg til menighedsråd, jf. cirkulære nr. 9359 af 19. april 2016 om valg til menighedsråd den 8. november 2016. Dette cirkulære har hjemmel i § 5, stk. 3, 4 og 8, § 8, stk. 6, § 9, stk. 2, § 12, stk. 2, § 18, § 24, § 26, stk. 3, 4 og 7, samt § 27 i lov om valg til menighedsråd. Cirkulæret indeholder regler om valgret og valgbarhed, om valgets forberedelse, om kandidatlistes, om afstemningens aflysning, om valglister og valgkort, stemmesedler og -lokaler, om afstemningens afvikling herunder om brevstemmer og om afstemningens afvikling og valgets opgørelse.

Bestemmelser om valglister fremgår af §§ 7-11 i lov om valg til menighedsråd. Kirkeministeren er efter § 8, stk. 6, i lov om valg til menighedsråd bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om udarbejdelse af valglisterne samt disses indretning, herunder om udfærdigelse af elektronisk berigtigede valglister og elektronisk afkrydsning af valglisten. Denne bemyndigelse er brugt til at fastsætte nærmere regler om valglisten i det nævnte valg-cirkulære.

3.5.2. Kirkeministeriets overvejelser og forslag

I betænkning 1567 anfører udvalget, at en lovændring bør sikre mere smidige valghandlinger, der ikke opfattes som unødigt bureaukratiske, idet det dog af hensyn til legitimitet og transparens fortsat vil være væsentligt at sikre overholdelse af nøje beskrevne regler. Ministeriet har i forlængelse heraf overvejet, hvor detaljeret lov om valg til menighedsråd bør være. Udvalget har i betænkning 1567 redegjort for mange specifikke detaljer i forbindelse med både afholdelse af orienteringsmødet, dagsordenen og afstemningsformen på valgforsamlingen. Ministeriet kan overordnet tilslutte sig udvalgets forslag vedrørende disse forhold, men vurderer, at de mere detaljerede bestemmelser bør fastsættes i et cirkulære i tilknytning til lov om valg til menighedsråd.

Ligeledes foreslår ministeriet at udvide den nugældende bemyndigelse i § 8, stk. 6, i lov om valg til menighedsråd, sådan at bestemmelsen fremover også giver mulighed for at fastsætte yderligere regler om fristerne for optagelse på valglisten og kontrol af medlemmernes valgret. Der henvises til omtalen af lovforslagets § 1, nr. 9, nedenfor.

Med lovforslaget § 1, nr. 3, bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler for afholdelse af orienteringsmødet. Bemyndigelsen fremgår af forslaget til det nye stk. 4 i § 5 a i lov om valg til menighedsråd. Med lovforslagets bemyndigelse til kirkeministeren bliver der mulighed for at indarbejde udvalgets forslag i et detaljeret regelsæt til brug for valgbestyrelsen i forbindelse med afholdelse af orienteringsmødet.

Det er således hensigten at udarbejde et cirkulære, der bl.a. indeholder regler om en fast dagsorden, som orienteringsmødet skal afvikles efter, herunder hvordan dette skal ske i forbindelse med og med respekt for det lovpligtige årlige menighedsmøde, som orienteringsmødet skal lægges sammen med. Dagsordenen skal blandt andet sikre fokus på menighedsrådets kommende opgaver og visioner, samt

at der sættes god tid af til dialog og debat om menighedsrådets og menighedens ideer og ønsker på mødet.

Med lovforslagets § 1, nr. 5, bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler for afholdelse og afstemningen på valgforsamlingen. Bemyndigelsen fremgår af forslaget til den nye § 6 d i lov om valg til menighedsråd.

I betænkning 1567 har udvalget redegjort for afviklingen af valgforsamlingen og afstemningsproceduren på valgforsamlingen. Med lovforslagets bemyndigelse til kirkeministeren bliver der mulighed for at indarbejde udvalgets forslag i et detaljeret regelsæt, der fastsætter bl.a. dagsorden, mulighed for dialog og afstemningsformen. Udvalget har anbefalet, at afstemningen på valgforsamlingen sker ved, at hver stemmeberettiget person kan stemme på et antal kandidater, der svarer til halvdelen af pladserne i menighedsrådet. Skal der vælges et ulige antal menighedsrådsmedlemmer, rundes resultatet op, og der kan ikke afgives mere end 1 stemme per kandidat. Der kan afgives blanke stemmer.

Afstemningsmetoden indebærer dels en spredning af de afgivne stemmer og dermed en vis proportionalitet i den endelige personsammensætning, dels giver metoden større sikkerhed for, at der sammensættes et fuldtalligt menighedsråd i situationer, hvor der er krav om et mindste antal medlemmer.

Det er således hensigten at bruge bemyndigelsen til at udarbejde et cirkulære, der udmønter disse forslag om afvikling af valgforsamlingen, herunder om afstemning på valgforsamlingen.

I betænkning 1567 har udvalget redegjort for, at det er en forudsætning for udøvelse af valgretten, at de fremmødte på valgforsamlingen skal legitimere sig ved fremvisning af sygesikringskort eller pas. Valgbestyrelsen kontrollerer medlemmernes valgret og valgbarhed.

Med lovforslagets § 1, nr. 9, udvides kirkeministerens nuværende bemyndigelse vedrørende udarbejdelse af valglisten til også at omfatte fastsættelse af frister for optagelse på valglisten samt kontrol af medlemmernes valgret. Bemyndigelsen kommer til at fremgå af § 8, stk. 6, i lov om valg til menighedsråd.

Bemyndigelsen skal som hidtil bruges til at udarbejde et cirkulære til brug for valgbestyrelsen, hvor fremgangsmåden ved udarbejdelse af valglisten samt kontrollen af medlemmernes valgret og valgbarhed er beskrevet såvel under valg ved valgforsamling som ved et eventuelt afstemningsvalg. Under valg ved valgforsamling bliver der ved udtræk fra CPR (kombineret med SBL-protokollens oplysning om sognebåndsløser med parlamentariske rettigheder i sognet) udarbejdet en valgliste, der udgør et hjælpemiddel til validering af de fremmødtes valgret.

Tilsvarende vil der til brug for et eventuelt afstemningsvalg skulle udarbejdes en valgliste og valgkort, der bruges til kontrol af vælgernes valgret på valgdagen.

Den udvidede bemyndigelse skal endvidere bruges til at, at fristen for optagelse på valglisten kan fastsættes i samme cirkulære. Herved bliver der mulighed for en mere fleksibel fastsættelse af fristerne for optagelse på valglisten end i dag, hvor fristerne er fastsat direkte i § 8, stk. 2-4, lov om valg til menighedsråd.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner.

Lovforslaget har økonomiske administrative konsekvenser for folkekirken, idet der som noget nyt skal udarbejdes en valgliste til brug for afviklingen af valgforsamlingen, jf. lovforslagets § 1, nr. 6. Udgiften vurderes dog at være af begrænset størrelse for det enkelte sogn.

Der vurderes kun at være begrænsede udgifter knyttet til afholdelse af orienteringsmøde og valgforsamling, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, og § 1, nr. 5. Dette skyldes, at orienteringsmødet afholdes sammen med det lovpligtige årlige menighedsråd, ligesom sognene allerede i dag skal afholde et møde i september, hvor der orienteres om menighedsrådsvalget. Der er således ikke tale om ekstra møder.

Både det lovpligtige årlige menighedsmøde og det nuværende orienteringsmøde forud for menighedsrådsvalget skal bekendtgøres. Merudgifterne som følge af kravet om, at bekendtgørelserne af orienteringsmødet og valgforsamlingen, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, og § 1, nr. 5, fremover skal ske ved gudstjenester, i stedlige dagblade eller lokalaviser samt på sognets hjemmeside, vurderes derfor at være af begrænset størrelse for det enkelte sogn.

Lovforslaget har administrativ konsekvens for menighedsrådene, idet de med lovforslagets § 1, nr. 5, bliver forpligtet til at gennemføre et orienteringsmøde og en valgforsamling. Denne forpligtelse er dog alene relevant hvert 4. år (valgår), ligesom forpligtelsen vurderes at indebære en minimal merbelastning, da orienteringsmødet kombineres med det årlige lovpligtige menighedsmøde, og da mange menighedsråd allerede i dag afholder et opstillingsmøde i forlængelse af det nuværende orienteringsmøde.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Lovforslaget har i perioden 1. november 2017 til 28. november 2017 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.: [...].

10. Sammenfattende

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen

Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter
-------------------------	---

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Overskriften i Kapitel 1 i den gældende lov om valg til menighedsråd refererer til valg og dermed afstemningsvalg, der i dag er hovedreglen ved valg til menighedsråd.

Den foreslåede ændring i overskriften til Kapitel 1 i lov om valg til menighedsråd indebærer en tydeliggørelse af indholdet af kapitlets bestemmelser, herunder en tydeliggørelse af, at valgforsamlingen fremover vil være hovedreglen ved valg til menighedsråd. Ændringen er en følge af den ændring, der foreslås med lovforslagets § 1, nr. 5.

Til nr. 2

Den gældende bestemmelse i lov om valg til menighedsråd § 1, stk. 2, fastslår, at det ordinære valg til menighedsråd foregår den 2. tirsdag i november.

Med forslaget til affattelse af lov om menighedsråd § 1, stk. 2, 1. pkt., fastslås det, at medlemmerne vælges på en valgforsamling, der afholdes den 3. tirsdag i september, jf. dog § 6 e, stk. 1. Hermed understreges, at valgforsamlingen er den formelle hovedregel for valg af menighedsråd.

Kravet om, at valgforsamlingen afholdes samme dag i alle sogne sikrer, at der gennem generelle kampanjer kan sættes fokus på valget.

Som en undtagelse vil det i flersognspastorater være muligt at afholde valgforsamlingen i nogle af sognene en anden dag i samme uge, jf. forslaget til affattelse af lov om menighedsråd § 1, stk. 2, 2. pkt. Herved sikres det, at pastoratets præster kan deltage i alle menighedsrådenes valgforsamlinger. Valgstyrelsen har kompetencen til at beslutte, om valgforsamlingen skal afholdes en anden dag.

Forslaget om, at valgforsamlingen skal afholdes den 3. tirsdag i september, skal i øvrigt ses i sammenhæng med, at provstiudvalgene senest den 15. september skal have fastsat endelige driftsrammer og anlægsbevillinger for kirkekasserne i provstiet og meddelt disse til menighedsrådene. Valgforsamlingen placeres således umiddelbart efter afslutningen af den lokale budgetproces. Samtidig muliggør dette tidspunkt for valgforsamlingen, at der kan afholdes både ekstraordinær valgforsamling og et evt. afstemningsvalg, inden menighedsrådene træder i funktion ved kirkeårets start den 1. søndag i advent. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1, nr. 5.

Til nr. 3

Efter den gældende bestemmelse i § 5 a er menighedsrådet forpligtet til at afholde et offentligt møde senest 8 uger før valgdagen. På mødet redegøres for menighedsrådets arbejde i den forløbne periode og for kommende opgaver. Endvidere gennemgås reglerne for opstilling af kandidater.

Med den foreslåede affattelse af § 5 a, stk. 1, 1. pkt., i lov om valg til menighedsråd vil menighedsrådet fremover være forpligtet til at afholde et offentligt orienteringsmøde den 2. tirsdag i maj i valgåret. Dermed bliver menighedsrådet tidligere end i dag opmærksom på, om der er nok kandidater til et fuldtalligt menighedsråd med stedfortrædere, og man kan således tage rettidige initiativer til at rekruttere yderligere kandidater.

Orienteringsmødet skal afholdes sammen med det lovpligtige menighedsmøde, jf. forslaget til affattelse af § 5 a, stk. 1, 2. pkt. Dette menighedsmøde skal i dag afholdes i foråret som et led i menighedsrå-

dets arbejde med det kommende års budget og aflæggelse af regnskabet for det foregående år, jf. cirkulære om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v. samt Vejledning om kirke- og provstiudvalgskassernes budget, regnskab og revision m.v.

På det foreslåede orienteringsmøde skal der orienteres om arbejdet i den forløbne funktionsperiode og for kommende opgaver, jf. forslaget til § 5 a, stk. 3. Det er således vigtigt, at menighedsrådet i valgåret sørger for, at visionsdelen får en central placering i mødet, og at der sættes god tid af til debatten om menighedsrådets og menighedens ideer og ønsker.

På mødet skal der også orienteres om den kommende valgforsamling og om muligheden for, at et minimumsantal stemmeberettigede stillere efterfølgende kan udløse et afstemningsvalg. Det oplyses også, hvor mange kandidater der skal vælges til rådet.

Orienteringsmødets primære formål er således at sikre åbenhed og skabe interesse om menighedsrådsarbejdet gennem en drøftelse af ideer og ønsker til det kirkelige liv og menighedsrådets prioriteringer. Samtidig skal orienteringsmødet bruges til generel information om f.eks. datoen for valgforsamlingen m.v.

Orienteringsmødet tjener også til at give menighedsrådet et overblik over, om der er personer, der er interesseret i at blive kandidater til menighedsrådet. Dermed bliver menighedsrådet tidligere end i dag opmærksom på, om der er nok kandidater til at danne et fuldtalligt menighedsråd med stedfortrædere, og man kan således tage rettidige initiativer til at rekruttere yderligere kandidater.

Af den foreslåede affattelse af § 5 a, stk. 2, 1. pkt., fremgår det, at menighedsrådet senest 3 uger inden orienteringsmødet skal bekendtgøre tid og sted for mødet ved de faste gudstjenester, i de stedlige dagblade eller lokalaviser og på sognets hjemmeside.

Offentlighedens adgang til mødet har kun en reel betydning, hvis tid og sted for mødet er bekendtgjort på forhånd. I dag har menighedsrådet kompetence til at beslutte, hvordan tidspunktet for det årlige lovpligtige menighedsmøde skal offentliggøres, og kan her overveje bekendtgørelse i den lokale presse, kirkebladet eller ved opslag på kirkedøren eller i våbenhuset, samt på sognet hjemmeside. Det er ikke tilstrækkeligt, at mødet alene bekendtgøres fra prædikestolen.

Med forslaget forpligtes menighedsrådet til at bekendtgøre tid og sted både ved gudstjenester, i pressen og på sognets hjemmeside. Herved skærpes kravet til bekendtgørelse i forhold til gældende regler. Det vurderes dog, at kravene til bekendtgørelsen vil medvirke til at synliggøre mødet over for potentielle mødedeltagere og medvirke til at skabe opmærksomhed omkring menighedsrådsvalget.

Af forslaget til affattelse af § 5 a, stk. 2, 2. pkt., fremgår det, at hvis menighedsrådet er fælles for flere sogne, afholdes der et fælles orienteringsmøde for disse sogne.

Når et menighedsråd er fælles for flere sogne, skal der kun vælges et menighedsråd, hvorfor der kun er behov for at afholde et orienteringsmøde. Dette orienteringsmøde afholdes den 2. tirsdag i maj i valgåret.

Med den foreslåede affattelse af § 5 a, stk. 2, 3. pkt., foreslås det, at orienteringsmødet i flersognspastorater, hvor sognene ikke har fælles menighedsråd, kan afholdes en anden dag i samme uge. Herved sikres det, at præster, der er medlem af flere menighedsråd, har mulighed for at deltage i alle menighedsrådenes orienteringsmøder. Det er den lokale valgbestyrelse, der i så fald beslutter, hvilken dag i samme uge orienteringsmødet skal afholdes.

Med forslaget til § 5 a, stk. 4, bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler om orienteringsmødet. Bemyndigelsen giver mulighed for, at afholdelsen af orienteringsmødet kan reguleres nærmere, således at der blandt andet kan gives retningslinjer for mødet herunder bl.a. dagsorden og debat. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 3.4.2.

Forslaget til ændring af § 6, stk. 1, er en konsekvensrettelse som følge af en ændring af selve valgformen, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 5.

Herved understreges det, at det er valgbestyrelsen, der forbereder og leder valgforsamlingen, ligesom det er valgbestyrelsen, der forbereder og leder et efterfølgende afstemningsvalg, hvis der ved indgivelse af en kandidatliste er udløst et afstemningsvalg.

Til nr. 5

Den foreslåede indsættelse af de nye kapitler 2 a og 2 b understreger, at valgprocessen er opdelt i tre trin, hvor valgforsamling til menighedsråd er det andet trin efter orienteringsmødet, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, mens et evt. afstemningsvalg er det tredje trin.

Valgforsamlingen er et nyt element, der ikke hidtil er reguleret i lov om valg til menighedsråd, men som med lovforslaget gøres til den formelle hovedregel i lovgivningen, Valgforsamlingen indebærer, at medlemmerne af menighedsrådet som hovedregel vælges på et møde.

Den foreslåede affattelse af § 6 a tydeliggør proceduren for afholdelse af valgforsamlingen.

Med den foreslåede affattelse af § 6 a, stk. 1, 1. pkt., fremgår det, at valgforsamlingen er offentlig. Det vil sige, at valgforsamlingen er åben for alle interesserede, men forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget til affattelse af § 6 a, stk. 7, 1. pkt., der indebærer, at det kun er stemmeberettigede medlemmer af sognemenigheden, som har adgang til at afgive stemme.

Offentlighedens adgang til valgforsamlingen har kun en reel betydning, hvis tid og sted for mødet er bekendtgjort på forhånd. Med forslaget til § 6 a, stk. 1, 2. pkt., foreslås det, at valgbestyrelsen senest 4 uger inden valgforsamlingen skal bekendtgøre tid og sted for valgforsamlingen ved de faste gudstjenester, og i de stedlige dagblade eller lokalaviser og på sognets hjemmeside. Bestemmelsen svarer til menighedsrådets skærpede bekendtgørelsespligt i forhold til orienteringsmødet, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Den foreslåede affattelse af § 6 a, stk. 2, giver mulighed for, at sogne med fælles menighedsråd kan afholde en fælles valgforsamlingen, dog skal opstilling af kandidater og stedfortrædere og afstemning ske særskilt for det enkelte sogn. Beslutning herom træffes af valgbestyrelsen.

Forslaget skal sikre, at der lokalt kan ske en fleksibel tilrettelæggelse af valgforsamlingen de steder, hvor man har fælles menighedsråd. Nogle steder vil det således give god mening at afholde valgforsamlingen fælles for sognene sådan, at den indledende orientering om menighedsrådsarbejdet er fælles, mens opstilling af kandidater og afstemning sker separat for de enkelte sogne. Herved kan man i disse sogne undgå at skulle afholde flere valgforsamlinger i samme uge.

Efter forslaget til § 6 a, stk. 3, skal der vælges en dirigent, som leder valgforsamlingen. Det er også dirigenten, der sammen med valgbestyrelsen er ansvarlig for afviklingen af afstemningen, jf. forslaget til § 6 a, stk. 6, 2. pkt.

Kravet om valg af en dirigent sikrer, at valgforsamlingen ledes af en anden person end menighedsrådets valgbestyrelse. Hvis det er muligt, vil det være hensigtsmæssigt, at dirigenten findes uden for kredsen af menighedsrådsmedlemmer, men dette er dog ikke et krav.

Med forslag til affattelse af § 6 a, stk. 4, 1. pkt. foreslås det, at personer, der ønsker at opstille som kandidater til menighedsrådet, skal meddele dette på valgforsamlingen. Modsat gældende regler i lov om valg til menighedsråd, sker opstillingen på valgforsamlingen ikke på en kandidatliste. Opstillingen sker ved almindelig meddelelse, ligesom opstillingen sker uafhængigt af andre opstillede kandidater og uden krav om stillere.

Med forslaget understreges hovedreglen om, at kandidaterne bør deltage i valgforsamlingen, hvor dialog og debat er omdrejningspunktet. Deltagelse i valgforsamling giver den optimale mulighed for præsentation af kandidaten og mulighed for, at kandidaten kan redegøre for sine visioner for menighedsrådsarbejdet.

Af forslaget til affattelsen af § 6 a, stk. 4, 2. pkt., fremgår det, at opstilling kan ske ved fuldmagt. Dette skal ses ud fra det hensyn, at man ikke ønsker at afskære personer, der er forhindret i at deltage i valgforsamlingen, fra kandidatur og deltagelse i den demokratiske proces.

Med den foreslåede affattelse af § 6 a, stk. 5., lovfæstes det, at der på valgforsamlingen skal være mulighed for debat og præsentation af kandidaterne. Som nævnt i de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.2, er præsentation af kandidaterne og den efterfølgende dialog et centralt element ved valgforsamlingen. Dermed tilgodeses ønsket om at sikre menighedsrådenes legitimitet og transparens, som er gennemgående i hele lovforslaget, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 1 og 2.

De personer, der ønsker at stille op til menighedsrådet, skal således på valgforsamlingen have mulighed for at præsentere sig selv og redegøre for, hvorfor de ønsker at blive medlem af menighedsrådet. Dette gælder uanset, om der er tale om personer, der genopstiller, eller om kandidater, der opstiller for første gang. Efter præsentationen skal der tilsvarende være mulighed for dialog og debat mellem og med kandidaterne og menigheden med det formål at øge de fremmødtes kendskab til kandidaternes ønsker og prioriteter for menighedsrådsarbejdet. Herved sikres åbenhed om, hvem kandidaterne er, og hvad de står for, hvilket også bidrager til legitimiteten ved eventuelt valg uden modkandidater på valgforsamlingen.

Med den foreslåede affattelse af § 6 a, stk. 6, 1. pkt., bestemmes det, at afstemningen om de opstillede kandidater er skriftlig og hemmelig. Ved fastholdelse af skriftlige og hemmelige valg under valg ved valgforsamling – på samme måde som ved et afstemningsvalg i dag, jf. den gældende lovs § 19, stk.1 – er der særligt taget hensyn til menighedsrådets uændrede karakter af forvaltningsorgan samt til at sikre valghandlingens almene legitimitet, således at ingen føler sig tvunget til at stemme på kandidater, man ikke kan stå inde for.

Kredsen af stemmeberettigede på valgforsamlingen afgrænses med forslaget til § 6 a, stk. 7, 1. pkt., til de medlemmer af folkekirken, der har valgt ved valget i den pågældende menighedsrådsreds. Reglerne om valgt fremgår af § 2, jf. §§ 4 og 5, i lov om valg til menighedsråd.

Af den foreslåede affattelse af § 6 a, stk. 7, 2. pkt., fremgår det, at det er muligt at stemme ved fuldmagt, således at en fremmødt person kan medbringe én fuldmagt fra en ikke-fremmødt stemmeberettiget til valgforsamlingen. Dette skal ses i lyset af, at valgforsamlingens formål er et repræsentativt valg til menighedsråd, som er et forvaltningsorgan, hvorfor hensynet til de personer, der er forhindret i at deltage vejer tungt. Årsagen til, at afstemning ved fuldmagt er begrænset til, at hver fremmødt person kun kan medbringe én fuldmagt er begrundet i et ønske om at fastholde dialog og debat som mødets omdrejningspunkt og om ikke at skabe grundlag for uhensigtsmæssig spekulation i fuldmagter.

Med den foreslåede affattelse af § 6 a, stk. 7, 3. pkt., fastslås det, at resultatet af afstemningen afgør, hvem der er valgt til menighedsrådet. Hermed understreges, at de valgte på valgforsamlingen er valgt til menighedsrådet, medmindre der gøres indsigelse mod valget gennem indlevering af en kandidatliste, jf. nedenfor om § 6 e. Bestemmelsen medvirker således til at tydeliggøre, at valgforsamling til menighedsråd med lovforslaget gøres til den formelle hovedregel i lovgivningen.

Med den foreslåede affattelse af § 6 a, stk. 8, foreslås det, at når menighedsrådet er valgt, stemmes der om stedfortrædere. Der kan både stemmes om kandidater, der ikke blev valgt til menighedsrådet og om de kandidater, der blot ønsker at være stedfortrædere. Dermed lovfæstes det, som ved mange menighedsrådsvalg allerede er gældende praksis. I mange sogne opleves det således allerede i dag, at der ved aftalevalg (hvor der kun opstilles og indkommer én gyldig kandidatliste) er kandidater, der kun ønsker at opstille som stedfortrædere. Dette er ikke reguleret i det nugældende cirkulære (Cirkulære om valg til menighedsråd den 8. november 2016), men har typisk været håndteret lokalt af den enkelte valgbestyrelse eller ved en efterfølgende indlevering af en særlig stedfortræderliste, jf. lov om valg til menighedsråd § 16.

Den foreslåede affattelse af § 6 b præciserer proceduren efter afholdelse af valgforsamlingen.

Efter bestemmelses stk. 1, 1. pkt., skal valgbestyrelsen offentliggøre resultatet af valgforsamlingen hurtigst muligt og senest en uge efter afholdelse af valgforsamlingen. Ved at fastsætte fristen for offentliggørelse til senest en uge efter valgforsamlingen tages der hensyn til, at der fra offentliggørelsestidspunktet skal være tid til indlevering af en eventuel kandidatliste til udløsning af afstemningsvalg.

Forslaget til bestemmelsen stk. 1, 2. pkt., indebærer, at offentliggørelsen skal ske ved førstkommande gudstjeneste i menighedsråds kredsen samt i stedlige dagblade eller lokalaviser og på sognets hjemmeside.

Efter de nugældende regler i § 12, stk. 1 og 2, i lov om menighedsråd skal præsten fra prædikestolen offentliggøre, hvem der er valgt til medlemmer af menighedsrådet, og hvem der er valgt til menighedsrådets formand. Samtidig skal den nyvalgte formand sørge for, at det inden funktionsperiodens begyndelse offentliggøres, hvem der er valgt til medlemmer af menighedsrådet, og hvem der er valgt til menighedsrådets formand. Denne offentliggørelse sker bl.a. på sogneportalen, jf. pkt. 3.12 i cirkulære om valg til menighedsråd den 8. november 2016. Valgbestyrelsen er herudover forpligtet til at sørge for, at den enkelte kandidat bliver orienteret om valget, ligesom valgbestyrelsen skal sørge for, at offentligheden bliver bekendt med, at afstemningen er aflyst, hvis der kun er indleveret en kandidatliste. Valgbestyrelsen beslutter, hvordan aflysningen skal bekendtgøres, jf. pkt. 4 i cirkulære om valg til menighedsråd den 8. november 2016.

Med forslaget udvides kravet til bekendtgørelse af valgforsamlingens resultat. Forslaget skal – sammenholdt med forslaget til § 6 b, stk. 1, 3. pkt. – sikre, at så mange som muligt bliver bekendt med det nye menighedsråd og om muligheden for at udløse et afstemningsvalg ved indlevering af en kandidatliste med stillere, idet kendskabet hertil styrker legitimiteten i valgforsamlingsmodellen, også hvor der ikke udløses afstemningsvalg.

Den foreslåede affattelse af § 6 b, stk. 1, 3. pkt., fastsætter således, at der samtidig med offentliggørelsen skal oplyses om, at der senest 4 uger efter valgforsamlingen kan gøres indsigelse mod det valgte menighedsråd. Fristen på 4 uger efter valgforsamlingen er fastsat ud fra et ønske om at give længst mulig frist for indlevering af kandidatlister med henblik på at styrke den samlede legitimitet af menighedsrådsvalget. Fristen sikrer både tid til opstilling af en alternativ kandidatliste, samtidig med at et evt. afstemningsvalg vil kunne gennemføres i løbet af november, således at det nyvalgte menighedsråd kan træde i funktion ved kirkeårets begyndelse den 1. søndag i advent. Ønsker man at gøre indsigelse mod det valgte menighedsråd, gøres dette ved at indlevere en kandidatliste med stillere senest 4 uger efter valgforsamlingen og derved udløse et afstemningsvalg.

Afattelsen af § 6 b, stk. 2, svarer til bestemmelsen i den nugældende lovs § 22, hvorefter en kort beretning om valget indføres i menighedsrådets beslutningsprotokol og underskrives af valgbestyrelsen, dog med den tilføjelse, at beslutningsprotokollen også skal underskrives af dirigenten. Ændringen skyldes, at valgbestyrelsen sammen med dirigenten er ansvarlig for afviklingen af afstemningen.

Med forslaget til § 6 c, stk. 1, 1. pkt., indføres mulighed for en ekstraordinær valgforsamling inden tidspunktet for indlevering af en alternativ kandidatliste.

Vælges der på valgforsamlingen ikke tilstrækkeligt mange kandidater til at danne et fuldtalligt menighedsråd, eller er der ikke opstillet tilstrækkeligt mange kandidater, skal der indkaldes til en ekstraordinær valgforsamling, der er offentlig. Valgbestyrelsen har ansvaret for indkaldelsen til den ekstraordinære valgforsamling.

Efter forslaget til § 6 c, stk. 1, 2. pkt., skal indkaldelsen ske senest en uge efter den ordinære valgforsamling og på samme måde som indkaldelse til den ordinære valgforsamling.

Fristen skal ses i sammenhæng med den foreslåede affattelse af § 6 c, stk. 2, der indebærer, at den ekstraordinære valgforsamling skal afholdes tirsdagen 3 uger efter valgforsamlingen. Hermed sikres det, at den ekstraordinære valgforsamling kan afvikles inden tidspunktet for indlevering af en alternativ kandidatliste.

Med den foreslåede affattelse af § 6 c, stk. 2, 2. pkt., gives der mulighed for, at man i flersognspastorater, hvor der skal afholdes ekstraordinær valgforsamling i flere sogne, kan afholde den ekstraordinære

valgforsamling en anden dag i samme uge. Herved sikres det, at præster, der er medlem af flere menighedsråd, har mulighed for at deltage i alle menighedsrådenes ekstraordinære valgforsamlinger. Det er den lokale valgbestyrelse, der i så fald beslutter tidspunktet for den ekstraordinære valgforsamling.

Af den foreslåede affattelse af § 6 c, stk. 3, fremgår det, at den ekstraordinære valgforsamling afvikles efter samme regler som valgforsamlingen, idet der dog kun foretages udfyldningsvalg. Det vil sige, at der kun stemmes om ledige pladser i menighedsrådet samt (eventuelt yderligere) stedfortrædere.

Forslaget indebærer, at der i de tilfælde, hvor menighedsrådet ikke bliver fuldtalligt ved valgforsamlingen, afvikles et udfyldningsvalg i form af en ekstraordinær valgforsamling, inden funktionsperioden begynder. Forslaget skal således medvirke til, at flere menighedsråd er fuldtallige ved funktionsperiodens begyndelse.

Med den foreslåede affattelse af § 6 d bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler om afholdelse af valgforsamlingen, afstemningen og opgørelse af resultatet af valgforsamlingen, herunder indberetning om de opstillede kandidater og om resultatet af valgforsamlingen. De nærmere regler om afviklingen af valgforsamlingen vil derfor – ligesom i dag – blive fastsat i et cirkulære.

Det er hensigten, at bemyndigelsen bl.a. skal benyttes til at fastsætte regler om antal stemmer til hver stemmeberettiget, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.2. og 3.5.2.

Den foreslåede ændring med indsættelse af et nyt kapitel 2 b understreger, at valgprocessen er opdelt i tre trin, hvor mulighed for afstemningsvalg er det tredje trin efter valgforsamling.

Det foreslås, at kapitel 2 b får overskriften *Mulighed for afstemningsvalg*. Hermed understreges, at afstemningsvalg alene er en *mulighed* og dermed ikke den centrale del af valgformen, som er valg på valgforsamling. Dermed fremhæves det på den ene side, at ønsket med lovforslagets hovedregel om valg ved valgforsamling er at sikre legitimitet, transparens og synlighed med dialog og debat på et offentligt møde som det centrale element frem for gennem afstemningsvalg mellem forskellige kandidat-liste og valgdeltagelsen heri. På den anden side fastholdes det, at muligheden for at afprøve valgfor-samlingens resultat ved et eventuelt afstemningsvalg bevares.

Med den foreslåede affattelse af § 6 e, stk. 1, 1. pkt., fastholdes muligheden for at udløse et afstemningsvalg ved at indgive en kandidatliste med stillere senest 4 uger efter valgforsamlingen. Det giver legitimitet, både hvis der afholdes afstemningsvalg, og hvis der ikke afholdes afstemningsvalg. Bestem-melsen giver således mulighed for, at f.eks. personer, der enten ikke deltog i valgforsamlingen, eller personer der ikke blev valgt på valgforsamlingen, kan udløse et afstemningsvalg og få prøvet valgre-sultatet fra valgforsamlingen.

Med forslaget til § 6 e, stk. 1, 2. pkt., foreslås det, at afstemningen afholdes tirsdagen 9 uger efter valg-forsamlingen.

Herved opnår man, at der efter valgforsamlingen den 3. tirsdag i september både er tid til at afholde en ekstraordinær valgforsamling og gennemføre et evt. afstemningsvalg, inden funktionsperioden begyn-der den 1. søndag i advent.

Den foreslåede affattelse af § 6 e, stk. 2 pålægger valgbestyrelsen samtidig med offentliggørelse af re-sultatet af valgforsamlingen, at bekendtgøre, at der er mulighed for at indgive en kandidatliste og der-med udløse et afstemningsvalg, fristen herfor og at datoen for et evt. afstemningsvalg (valgdagen). Be-kendtgørelsen skal ske som nævnt i § 6 b, stk. 1, dvs. ved førstkommande gudstjeneste i menigheds-kredsen samt i de stedlige dagblade eller lokalaviser og sognets hjemmeside. Kravet er en skærpeelse, der svarer til kravet til bekendtgørelse af valgforsamlingen, jf. ovenfor om forslaget til § 6 b, og til det skærpede krav til bekendtgørelse af orienteringsmødet, jf. de særlige bemærkninger til § 1, nr. 3.

Med forslaget til § 6 f, stk. 1, foreslås det, at de personer, der blev valgt på valgforsamlingen, ikke behø-ver stillere og automatisk bliver kandidater på samme liste, medmindre de ønsker at opstille på en an-den liste. Det samme gælder stedfortrædere, der blev valgt på valgforsamlingen. Kandidater og sted-fortrædere skal inden en af kirkeministeren fastsat frist give valgbestyrelsen besked, hvis de ikke øn-sker at stå på kandidatlisten.

Forslaget til § 6 f, stk. 1, tager udgangspunkt i, at de personer, der blev valgt på valgforsamlingen, har accepteret at udgøre det nye menighedsråd, og således også forventes at stå på samme kandidatliste, hvis der bliver udløst afstemningsvalg. Der kræves således en aktiv tilkendegivelse til valgbestyrelsen, såfremt man ikke ønsker at stå på listen fra valgforsamlingen. I betænkning 1567 foreslog udvalget, at personer, der blev valgt som stedfortrædere på valgforsamlingen, aktivt skulle give udtryk for at ville stille op på samme kandidatliste som de øvrige valgte på valgforsamlingen. Der er imidlertid såvel principielle som praktiske grunde til at lade valgforsamlingens resultat være forpligtende for såvel valgte kandidater som valgte stedfortrædere og dermed forvente en aktiv tilkendegivelse fra begge kategorier, såfremt man ikke ønsker at stå på listen fra valgforsamlingen.

Ved valgforsamlingen er det tilstrækkeligt at være til stede og valgbar for at kunne stille op til menighedsrådet. Ønsker andre at stille op til et eventuelt efterfølgende afstemningsvalg, jf. lovforslagets § 1, nr. 13, skal dette ske ved indlevering af en kandidatliste, der er underskrevet af et antal stemmeberettigede som stillere, uanset om man stiller op som enkeltperson eller sammen med flere.

Har man ikke deltaget i valgforsamlingen, kræves der således en ekstra indsats for at stille op til menighedsrådet, hvilket samtidig vil udgøre en tærskel mod, at enkeltpersoner udløser afstemningsvalg og således annullerer et allerede valgt menighedsråd, hvor deltagerne med engagement har deltaget i valgforsamlingen.

Med forslaget til § 6 f, stk. 2, angives, hvordan de personer, der blev valgt på valgforsamling enten som medlemmer eller stedfortræder, skal anføres på stemmesedlen. Det fremgår således af bestemmelsen, at personer, der forbliver på listen over valgte på valgsamlingen, anføres på stemmesedlen i den rækkefølge, de fik stemmer på valgforsamlingen. Stedfortrædere opføres til sidst på listen.

Til nr. 6

Med den foreslåede ændring af § 7, hvor "hvert valg" ændres til "hver valgforsamling og afstemningsvalg" tydeliggøres det, at bestemmelsen om, at valgbestyrelsen udarbejder valglister over vælgere i menighedskredsen gælder valgbestyrelsens pligter både forud for valgforsamlingen og forud for et eventuelt afstemningsvalg.

Der vil være tale om to forskellige valglister, idet kredsen af stemmeberettigede til valgforsamlingen forudsætter, at man har stemmeret den dag valgforsamlingen afholdes, mens kredsen af stemmeberettigede ved afstemningsvalget forudsætter, at man har stemmeret på valgdagen.

Til nr. 7

Den gældende § 7, stk. 2, i lov om valg til menighedsråd indebærer, at der ikke skal udarbejdes en valgliste, hvis afstemningen aflyses, fordi der kun er indleveret en kandidatliste.

Forslaget om ophævelse af § 7, stk. 2, skal ses i sammenhæng med den ændrede valgform, som indebærer, at valget afvikles på en valgforsamling, hvor stemmeretten kontrolleres ved brug af en valgliste. Der vil således fremover skulle udarbejdes en valgliste ved alle valg – nemlig forud for valgforsamlingen.

Hvis der udløses et afstemningsvalg, skal der som nævnt i bemærkningerne til § 1, nr. 6, udarbejdes en særlig valgliste til brug for denne afstemning.

Til nr. 8

Den foreslåede ophævelse af § 8, stk. 2-4, der samtidig medfører, at § 8, stk. 5 og 6, bliver stk. 2 og 3, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 9, hvorefter bemyndigelsen til kirkeministeren fore-

slås udvidet, således at kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler for frister for optagelse på valglisten. Herved bliver der mulighed for en mere fleksibel fastsættelse af frister for optagelse på valglisten end i dag, hvor fristen fremgår direkte af lovteksten.

Til nr. 9

Med bestemmelsen udvides bemyndigelsen til kirkeministeren således, at der fremover også vil kunne fastsættes regler om frister for optagelse på valglisten samt kontrol af medlemmers valgret.

Hermed gives der mulighed for en mere fleksibel fastsættelse af fristen end i dag, hvor fristen fremgår direkte af lovteksten.

Der vil blive tale om fastsættelse af frister både i forhold til udarbejdelse af valgliste til brug for valgforsamlingen og i forhold til udarbejdelsen af valgliste forud for et eventuelt afstemningsvalg. Fristerne for optagelse på valglisten tænkes fastsat så tæt på hhv. valgforsamlingen og afstemningsvalget, som det er teknisk muligt og forsvarligt.

Ligeledes gives der mulighed for, at der i et cirkulære kan fastsættes bestemmelser om valgbestyrelsens kontrol af medlemmernes valgret på valgforsamlingen og på afstemningsdagen. Kontrollen på valgforsamlingen vil adskille sig fra kontrollen på afstemningsdagen, idet der på afstemningsdagen bruges valgkort, mens dette ikke er tilfældet på valgforsamlingen.

Til nr. 10

Den gældende § 9 i lov om valg til menighedsråd vedrører udsendelse af valgkort til de vælgere, der er opført på valglisten.

Med den foreslåede præcisering tydeliggøres det, at valgkort alene udsendes til brug ved eventuelle afstemningsvalg.

Til nr. 11

Den gældende § 10 i lov om valg til menighedsråd vedrører bekendtgørelsen om udsendelse af valgkort til vælgere.

Med den foreslåede ændring præciseres det, at det alene er ved eventuelle afstemningsvalg, at valgbestyrelsen skal sørge for at bekendtgøre, at der vil blive udsendt valgkort.

Samtidig præciseres det, at bekendtgørelsen skal ske på sognets hjemmeside. Hermed skærpes bekendtgørelseskravet, idet der udover bekendtgøre de stedlige dagblade eller lokalaviser også skal ske bekendtgørelse på sognets hjemmeside. Kravet svarer til kravet til bekendtgørelse af valgforsamlingen, til de skærpede krav til bekendtgørelse af orienteringsmødet, samt til bekendtgørelse af datoen for afstemningsvalg og reglerne for indgivelse af kandidatliste, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 3 og 5.

Til nr. 12

Det fremgår af den nugældende § 12, stk. 2, 3. pkt., i lov om valg til menighedsråd at indlevering af kandidatlister tidligst kan ske kl. 19, syv uger før valgdagen og senest seks uger før valgdagen.

Som en del af den nye valgproces er fristen for indgivelse af kandidatlisten ændret til fire uger efter valgforsamlingen. Fristen fremgår fremover af den nye § 6 e, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 5. Den ændrede frist skyldes, at der skal være tid nok til, at et eventuelt afstemningsvalg kan afholdes i november, således at de nyvalgte menighedsråd kan træde i funktion ved kirkeårets begyndelse den 1. søndag i advent. § 12, stk. 2, 3. pkt. foreslås derfor ophævet.

Til nr. 13

Det fremgår af den nugældende § 12, stk. 4, 1. pkt., i lov om valg til menighedsråd, at kandidatlisterne skal være underskrevet af mindst 5 og højst 15 vælgere som stillere. Dette krav gælder i dag for alle kandidatlistes.

Bestemmelsen foreslås ophævet og i stedet indsættes et krav om, at kandidatlisten skal være underskrevet af et antal stillere, som skal være stemmeberettigede ved det pågældende afstemningsvalg, jf. dog § 6 f, stk. 1. Antallet af stillere for hver kandidatliste skal være lig antallet af menighedsrådsmedlemmer, der skal vælges i sognet.

Hermed fastholdes kravet om stillere ved opstilling til menighedsrådet, hvis man ønsker at afprøve resultatet af valgforsamlingen ved et afstemningsvalg. Kravet om stillere ved den efterfølgende indlevering af en kandidatliste understreger vigtigheden af deltagelse i selve valgforsamlingen, hvor der ikke kræves stillere. Har man ikke deltaget i valgforsamlingen, kræves der dermed en ekstra indsats for at stille op til menighedsrådet, hvilket samtidig vil udgøre en tærskel mod, at enkeltpersoner udløser afstemningsvalg og således annullerer et allerede valgt menighedsråd, hvor deltagerne med engagement har deltaget i valgforsamlingen.

Antallet af stillere for hver kandidatliste skal være lig antallet af menighedsrådsmedlemmer, der skal vælges i sognet. Det vil sige, at antallet af stillere kan variere mellem 5 og 15, idet de mindste sogne skal have 5 valgte medlemmer i menighedsrådet og de største sogne skal have 15 medlemmer i menighedsrådet.

Hermed skærpes kravet om stillere i forhold til i dag, hvor det er tilstrækkeligt, at listen er underskrevet af 5 stillere uanset menighedsrådets størrelse.

Til nr. 14

Den foreslåede ændring af fristen i § 13, 1. pkt., i lov om valg til menighedsråd fra "5 uger" til "4 uger" før valgdagen for valgbestyrelsen til senest at give meddelelse om eventuelle mangler ved listen er en konsekvens af den ændrede valgform. Ændringen muliggør, at det er muligt at afvikle et evt. afstemningsvalg midt i november – nemlig tirsdagen 9 uger efter valgforsamlingen – sådan at de nyvalgte menighedsråd kan træde i funktion ved kirkeårets begyndelse den 1. søndag i advent. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.2. og 3.3.2 samt de særlige bemærkninger til § 1, nr. 5.

Til nr. 15

Den foreslåede ændring af fristen i § 13, 2. pkt. i lov om valg til menighedsråd fra "fire uger" til "3 uger" før valgdagen til afhjælpning af mangler er en konsekvens af den ændrede valgform og skal ses i sammenhæng med ændringen i § 1, nr. 14, hvortil der henvises.

Til nr. 16

§ 20, stk. 2, i den nugældende lov om valg til menighedsråd beskriver stemmeopgørelsen i forbindelse med afgørelse af rækkefølgen for valgte stedfortrædere ved afstemningsvalg. Af bestemmelsen fremgår det, at kandidatlistes ved afstemningsvalg kan være både prioriterede og sideordnede.

Med forslaget til en ny § 13 a foreslås det, at kandidatlistes ved afstemningsvalg opstilles sideordnet. Sammenholdt med ophævelsen af den eksisterende § 20 i lov om valg til menighedsråd bliver sideordnet opstilling dermed eneste opstillingsform ved et eventuelt afstemningsvalg. Det vil sige, at det personlige stemmetal på den enkelte kandidat er afgørende for fordelingen af mandater mellem kandidaterne på listen.

Hensigten med kun at tillade sideordnet opstilling af kandidatlisterne ved et eventuelt afstemningsvalg er at styrke demokratiet, herunder ved at tilskynde en mere aktiv valgkamp og ved at sikre vælgerne størst mulig direkte indflydelse på valgresultatet.

Til nr. 17

Den foreslåede ændring af tidspunktet for anmeldelse af listeforbund fra "fire uger" til "3 uger" skal ses i sammenhæng med de ændrede frister for indlevering af en kandidatliste efter valgforsamlingen. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.2. og 3.3.2. samt de særlige bemærkninger til § 1, nr. 5.

Til nr. 18

Det fremgår af den nugældende § 15 i lov om valg til menighedsråd, at kandidatlisterne samt oplysning om anmeldte listeforbund bekendtgøres af valgbestyrelsen senest 3 uger før valgdagen. Hidtil har valgbestyrelsen haft mulighed for selv at vælge bekendtgørelsesform, fx ved alene at bekendtgøre kandidatlisterne ved opslag eller i kirkebladet.

§ 15 foreslås ændret, således at kandidatlister og oplysninger om anmeldte og listeforbund bekendtgøres af valgbestyrelsen senest to uger før valgdagen i stedlige dagblade eller lokalaviser samt på sognets hjemmeside.

Den ændrede tidsfrist skal ses i sammenhæng med de ændrede frister for indlevering af en kandidatliste efter valgforsamlingen. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.2. og 3.3.2. samt de særlige bemærkninger til § 1, nr. 5.

Med den foreslåede affattelse af § 15 skærpes kravet til bekendtgørelsesformen, idet det nu fremgår af selve lovteksten, at bekendtgørelsen skal sker i stedlige dagblade eller lokalaviser og på sognets hjemmeside.

Til nr. 19

Den foreslåede ændring af tidspunktet for aflysning af afstemningen fra "fire uger" til "3 uger" før valgdagen skal ses i sammenhæng med de ændrede frister for indlevering af en kandidatliste efter valgforsamlingen. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.2. og 3.3.2 samt de særlige bemærkninger til § 1, nr. 5.

Til nr. 20

Det fremgår af den nugældende § 16 i lov om valg til menighedsråd, at såfremt der kl. 19 fire uger før valgdagen kun foreligger 1 gyldig kandidatliste, aflyser valgbestyrelsen afstemningen, og der gives stillere adgang til senest 1 uge før valgdagen at indlevere en særlig liste over de personer, der ønskes som stedfortrædere. I dette tilfælde kan stedfortrædere anføres som personlige.

Bestemmelsen foreslås ændret således, at "og der gives stillere adgang til senest 1 uge før valgdagen at indlevere en særlig liste over de personer, der ønskes som stedfortrædere. I dette tilfælde kan stedfortrædere anføres som personlige" slettes.

Herved understreges det, at såfremt der kun foreligger en gyldig kandidatliste, aflyser valgbestyrelsen afstemningen.

Muligheden for, at stillerne kan indlevere en særlig stedfortræderliste foreslås ophævet, idet udgangspunktet med lovforslaget er valg på en valgforsamling. Stillere er et ekstra krav, der stilles, såfremt der udløses et afstemningsvalg ved at indgive en kandidatliste. Der henvises til de særlige bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 13. Er der imidlertid kun en gyldig liste, bør stillerne ikke kunne ændre ved

denne liste, ved at pege på stedfortrædere. Det er således de stedfortrædere, der fra starten har været tilknyttet den gyldige liste, der forbliver stedfortrædere.

Til nr. 21

Med lovforslaget foreslås titlen på kapitel 5 i lov om valg til menighedsråd ændret fra "Afstemning og opgørelse af valget" til: "Afstemning og opgørelse af afstemningsvalget". Hermed tydeliggøres, at kapitel 5 vedrører et eventuelt afstemningsvalg.

Til nr. 22

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at bestemmelserne i kapitel 5 i lov om menighedsråd alene vedrører afstemningsvalget, jf. de særlige bemærkninger til § 1, nr. 21. Med den foreslåede ændring af § 20, stk. 1, understreges det, at bestemmelsen, der vedrører opgørelse af valget, kun gælder for et eventuelt afstemningsvalg.

Til nr. 23

Forslaget til affattelse af § 20, stk. 2, 2. og 3. pkt., skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 16, hvorefter kandidaterne ved afstemningsvalget er sideordnet opstillet.

Med forslaget fjernes de hidtidige bestemmelser om rækkefølgen blandt stedfortrædere ved en liste, der er prioriteret opstillet.

Det fremgår således af forslaget til affattelse af § 20, stk. 2, 2. og 3. pkt., at rækkefølgen blandt stedfortrædere bestemmes af antallet af personlige stemmer. Ved stemmelighed afgøres rækkefølgen ved lodtrækning.

Til nr. 24

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at bestemmelserne i kapitel 5 i lov om menighedsråd alene vedrører afstemningsvalget, jf. de særlige bemærkninger til § 1, nr. 21. De foreslåede ændringer af § 21, 1 og 2. pkt., og § 22, stk. 1 og stk. 3, tydeliggør, at bestemmelserne kun gælder for et eventuelt afstemningsvalg.

Til nr. 25

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at bestemmelserne i kapitel 5 i lov om menighedsråd alene vedrører afstemningsvalget, jf. de særlige bemærkninger til § 1, nr. 21. Den foreslåede ændring af § 22, stk. 2, tydeliggør, at bestemmelsen kun gælder for et eventuelt afstemningsvalg.

Til nr. 26

Den foreslåede ændring af "folkeregistret" til "kommunen" i § 22, stk. 3, i lov om valg til menighedsråd, er en sproglig modernisering.

Den foreslåede ændring skal ses i lyset af ændringen af lov om kommunale og regionale valg (lov nr. 1252 af 18. december 2012), hvor der blev foretaget en sproglig modernisering, der blev gennemført således, at betegnelserne "folkeregister" og "folkeregisteret", så vidt dette var muligt, er udgået af valglovgivningen og erstattet af passende betegnelser for enten den myndighed, der udøver en given beføjelse efter loven, eller for den form for bopælsregistrering i CPR, som dækkede i forhold til en bestemt personkreds.

Da reglerne for valg til menighedsråd traditionelt lægger sig tæt op af reglerne for kommunale valg, foreslås en række bestemmelser i lov om valg til menighedsråd ajourført på samme måde.

Til nr. 27

Med forslaget foreslås det, at § 23 i lov om valg til menighedsråd ophæves. Bestemmelsen vedrører nyvalg, udfyldningsvalg og øvrige forhold i tilfælde af, hvor det ordinære valg ikke fører til dannelse af et menighedsråd eller ikke fører til dannelse af et fuldtalligt menighedsråd.

Forslaget skal se i sammenhæng med forslaget til et nyt kapitel 5 a, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 29.

Til nr. 28

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at bestemmelserne i kapitel 5 i lov om menighedsråd alene vedrører afstemningsvalget, jf. de særlige bemærkninger til § 1, nr. 21. Den foreslåede ændring i § 24 tydeliggør, at bestemmelsen kun gælder for et eventuelt afstemningsvalg.

Til nr. 29

Den nugældende § 23 i lov om valg til menighedsråd indeholder bestemmelser om udskrivning af nyvalg og udfyldningsvalg, hvis der ikke vælges et menighedsråd eller ikke vælges et fuldtalligt menighedsråd ved de ordinære valg. Bestemmelsen fastsætter også regler om hvad der sker med menighedsråds kredsen, hvis to på hinanden følgende ordinære valg ikke føre til dannelse af et fuldtalligt menighedsråd.

Bestemmelsen foreslås med forslaget til et nyt kapitel 5 a flyttet til en ny § 24 a. Der foretages ikke indholdsmæssige ændringer af bestemmelsen.

Det ordinære valg til menighedsråd afholdes hvert fjerde år som en valgforsamling med mulighed for at udløse et efterfølgende afstemningsvalg.

Til nr. 30

Den foreslåede ændring i § 26, stk. 1, er en sproglig modernisering, jf. de særlige bemærkninger til § 1, nr. 26.

Til nr. 31

Den foreslåede ændring i § 26, stk. 3, er en sproglig modernisering, jf. de særlige bemærkninger til § 1, nr. 26.

Til nr. 32

Efter den gældende bestemmelse i § 28 i lov om valg til menighedsråd kan vælgere afgive brevstemme ved et afstemningsvalg de sidste 3 uger før valgdagen – dog senest 3. sidste hverdag før valgdagen.

Med forslaget ændres perioden for brevstemmeafgivning ved afstemningsvalg til de sidste 2 uger før valgdagen – dog 3. sidste hverdag før valgdagen. Forslaget skal ses i sammenhæng med de ændrede frister for indlevering af en kandidatliste efter valgforsamlingen, som er fastsat ud fra et ønske om at give længst mulig frist herfor med henblik på at styrke den samlede legitimitet af menighedsrådsvalget. Som konsekvens heraf reduceres tidsrummet, hvori der kan afgives brevstemme. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.2. og 3.3.2 samt de særlige bemærkninger til § 1, nr. 5.

Til nr. 33

Den foreslåede ændring i § 29 er en sproglig modernisering, jf. de særlige bemærkninger til 1, nr. 26.

Til nr. 34

Det fremgår af den nugældende § 32 i lov om valg til menighedsråd, at valgbestyrelsen skal foranledige, at reglerne for opstilling og indgivelse af kandidatliste bekendtgøres ved alle regelmæssige gudstjenester i menighedsrådet de første to søndage i september samt i de stedlige dagblade eller lokalaviser.

Med lovforslaget foreslås bestemmelsen ophævet som følge af den ændrede valgform. Der fastsættes fremover regler særskilte regler om bekendtgørelse af orienteringsmødet, valgforsamlingen og et evt. afstemningsvalg. Der henvises til de særlige bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 3 og nr. 5.

Til nr. 35

Kirkeministeren kan i dag godkende, at menighedsrådets funktionsperiode nedsættes til 2 år. Godkendelse gives med hjemmel i § 43 i lov om menighedsråd, hvorefter ministeriet har mulighed for at dispensere fra bl.a. lov om valg til menighedsråd.

Med forslaget indsættes en ny § 34 a i lov om valg til menighedsråd. Forslaget til bestemmelsens stk. 1 indebærer, at biskoppen efter begrundet ansøgning fra menighedsrådet kan nedsætte funktionsperioden til 2 år. Ved valg til menighedsråd med nedsat funktionsperiode følges reglerne i denne lov.

Evalueringen af forsøget i 2012 med 2-årige funktionsperioder viser, at de deltagende menighedsråd var tilfredse med muligheden for at nedsætte funktionsperioden, også selv om den kortere periode ikke løste menighedsrådenes rekrutteringsproblem, som var baggrunden for gennemførelsen af forsøget. I 2016 blev næsten 10 pct. af menighedsrådene valgt for en 2-årig funktionsperiode.

Med forslaget følges anbefalingen i betænkning 1567 om, at kompetencen til at afvige fra hovedreglen om en 4-årig funktionsperiode bør fremgå direkte af loven og kun ske på baggrund af en begrundet ansøgning, samt at godkendelse heraf bør gives af biskoppen i lighed med biskoppens beføjelser i situationer med rekrutteringsproblemer, hvor der ikke er valgt et fuldtalligt menighedsråd, jf. lov om valg til menighedsråd § 23, som med dette lovforslags § 1, nr. 27 sammenholdt med nr. 29 forslås flyttet til § 24 a i lov om valg til menighedsråd.

Med forslaget til stk. 2 præciseres det, at en eventuel beslutning om nedsat funktionsperiode er gældende for en ordinær funktionsperiode således, at der skal søges om fortsættelse af nedsat funktionsperiode hvert 4 år. Dette svarer til den hidtil gældende praksis.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. juli 2018.

Med forslaget til *stk. 2* foreslås det, at loven først får virkning ved de ordinære valg i 2020. Dette betyder, at valg til menighedsråd med 2 årig funktionsperiode i 2018 samt evt. ekstraordinære valg til de siddende menighedsråd sker efter de hidtil gældende regler.

Til § 3

Bestemmelsen afgrænser lovens territoriale gyldighed. Loven gælder således ikke for Færøerne og Grønland.